

Vilnis Talpina Daugiausia
Žinių iš Amerikos, Lietuvos
ir Kitų Šalių

VILNIS

Lithuanian Peoples Daily—Lietuvių Liaudies Dienraštis

Už Pastovios Taikos ir
Liaudies Laimejimų
Apsaugojimą!

VOLUME XXVIII, NO. 134

ŠEŠTADIENIS, BIRŽELIO (JUNE) 7, 1947 M.

KAINA TRYS CENTAI

Washingtono Nota Tarybų Sąjungos Vyriausybei Senatorius Pepper Solidarizuojausi Su Wallace'u

Kasdieną—

Kitokios Pasekmės
Dr. Hutchins Sako
Nesirūpina Demokratija
Pasmerkė Pralaimėjimui

Bulgarijой sumtas vienas liudies priesas. Londone tuojau susirūpinta, kad ir Bulgarijой "pradeta valytis".

Jei taip, Trumano doktrina jau turi pasekmių, tik priešingų jos autorių norams.

Bulgarai ir vengrai matomai nenori, kad pas juos kas nors būtų sužavėtas milijonais dolerių. Jie "apvalo savo kiemą".

Dr. Robert Hutchins, Chicago Universiteto ancleris, sako, kad Amerikos apšvieta yra pavojinga krypčiai.

Technologiniai mokslai klesti, kyla.

Mokslai, kurie vadovauja mūsų gyvenimui, lėtai, bet neišvengiamai genda.

Dėlko taip?

Iš technologinių mokslų yra pelno, naujos tiems, kurie kontroliuoja šalies turtus ir valdžią.

Draugijiniai mokslai gi veda prie geresės santvarkos, kuri neigestina valdantiems turtus. Jie tad viską daro varžymui to.

Mrs. Eleanor Roosevelt jau kelintu kartu išmetinėja, kad demokratija neparodo tiek entuziazmo demokratijai, kaip komunistai komunistui.

Didelis entuziazmas demokratijai reikšty demokratijos plėtimą, o dauguma jų, kurie taip garbiai kalba apie demokratiją, nori tik tokios demokratijos, kuri neklindu turtingiems naudotis visomis privilegijomis, o liaudiesi lieka tenkinis trupiniai nuo turtingųjų stato.

Henry Wallace jau atvirai sako, jis nerems Trumano kandidatūros. Trumano doktrina veda prie naujo karo, sako Wallace. Demokratai turi būti liberalių partijų, ar ji smuks.

Demokratas tas supurtys. Nėra abejonės, kad pats prezidentas Trumanas dabar važinėdamas per pusę mažiau žmonių sutrauktų kaip Wallace.

Wallace išsotojimas prieš Trumano kandidatūrą tikrai pasmerkia jį pralaimėjimui.

Kalifornijoj ruošiantis prie Jackson Day bankieto, demokratų čytai, Gael Sullivan ir John Snyder, buvo žadėję kalbėti, bet paskui atsikėlė. Jie sūžinojo, kad James Roosevelt paruočė prakalbą, kurioje kritikuojama Trumano politika link Graikijos ir Turkijos.

James Roosevelt yra vyriausias buvusio prezidento sūnus ir jis ne pažangus.

Atrodo, kad po Wallace atsilankymo ir jis matė reikalo "prikairėti".

Tai gi, demokratams niaukstosi 1948 metų padangė.

Amerikos istorikas B. Adams rašė, jog Francūzijos monarchistai, Bourbonai, buvo tokie užsispyrėliai, kad jie geriaus beveliojus nusiūžėti sprandus, negu duotis palenkti.

Tai nėra ypatybė vienų francūzų. Prieš junkieriai ar kitokie? Amerikos reakcininkai yra dar ketiesni.

BULGARIJOJ SUĖMĖ VADĄ REAKCINĖS OPOZICIJOS

Naujoji Vengrijos Valdžia Tariaisi Su Vatikanu. Ką Sako Rakosi

WASHINGTONAS, birž. 6.—Pritarian prezidentui Trumanui, Valstybės Departamentas pasiūcė aštriam tone parašytą notą Tarybų Sąjungos valdžiai, kaltinant ją intervencijoj į vidujinius Vengrijos reikalus.

Notoj duodama suprasti, kad JAV valdžija tuo reikalau kreipsis į Jungtines Tautas.

Notoj siūloma sudaryti tyrinėjimo komisiją, kurioj ytyti Amerikos, Britanijos ir TSRS atstovai.

LONDONAS, birž. 6.—Bulgarijos osimotinė Sofijoj suareštuos tas seimo atstovas Nikola Pelkovas, lyderis opozicinės konservatyvų partijos.

Jį kaltina organizuojant sukaltį prieš demokratine Bulgarijой valdžią.

BUDAPESTAS.—Naujoji vengrų valdžija veda derybas su Vatikanu tikslu padaryti sutartį.

Vengrijos vidaus reikalų ministras praneša, kad visuose Vengrijos kraštuose visiškas ramumas. Rūsių niekur nebuvu.

Vengrijos Komunistų Partijos vadvas Matyas Rakosi pareiškė, kad pasikeitimai valdžioje susilpnino Vengrijos demokratiją ir prašalino pavojų, kuris greis iš reakcininkų pusės.

Japonai Meta Aki Ant Kurily

TOKYO, birž. 6.—Japonijos užsienio reikalų ministras Hitoši Ašida pagedauja, kad Japonijai būtų grąžinta Okinava sala. Japonija nori tos salos dėl "sentimentalių" priežasčių. (Okinava yra jankių okupuota.)

Japonijos užsienio ministras taip pat pagedauja, kad jei nevisos tai bent kelios Kurily salos būtų grąžintos Japonijai.

(Kurily salas dabar kontroliuoja Tarybų Sąjunga.)

Prezidentas Išskrido į Kansas City

WASHINGTONAS, birž. 6.—Prezidentas Trumanas išskrido į Kansas City, kur jis dalyvaus pirmo pasaulinio karo veteranų sandryje.

Sykjui su juo išvyko Generolio Stabo čyfas Armijos generolas Eisenhoweris.

Atėnainj pirmadienį prezidentas vyksta į Kanadą. Ten jam teks pasakyti kalbas Kanados parlamente.

Nicaraguos Valdžiai Nebus Pritarimo

WASHINGTONAS, birž. 6.—Valstybės Departamentas praneša, kad šios šalies valdžija nenori oficialij santykių su nauja Nicaraguos valdžija, kuri ten susikūrė perversmo pasėkoje.

Bet tuo pačiu sykju Valstybės Departamentas tarsis su kitomis Lotynų Amerikos šalimis ir pakais savo nusistatymą, jeigu jų nusistatymas bus prielankus generolo Somoza režimui.

Savo atstovą Nicaraguoj Amerika neatšaukia.

ANNAPOLIS, Md.—US Jūring Akademijoj šiemet baigė 438 jaunuoliai.

Ši Akademia įsteigta 98 metais atgal.

Kas Savaitė 5,200 Pasportų

WASHINGTONAS, birž. 6.—Kas savaitė Amerikos piliečiams išduodama 5,200 pasportų keičiant užsienin. Kiekvienas paspartas geras dvims metams.

Europa laukia Amerikos turistų. Europiečiai mano, kad šis Amerikos, šiame sezone, atvyks apie 70,000 turistų.

Žinios iš Tarybų Lietuvos

Baigiamas Statyti Didelis "Technodegos" Fabrikas; Laivas M. Melnikaitės Vardu

KAUNAS.—Artėja Kauno "Technodegos" fabriko pirmosios eilės pavidimo terminas.

Šios pirmosios statybos darbus vykdo valstybinis statybos trestas Nr. 2. Geros darbo organizacijos dėka visiškai pilkoje vietoje, praėjusių metų gruodžio mėnesį išliko penki pagrindiniai korpusai.

Jų statybai sunaudota pusė milijono plytų, 200 tonų cemento, 120 tonų kalkių, 220 kilniųjų metrų piauos miško medžiagos. Šiuo metu trestas pihutinai baigė visus mūrijimo darbus. Pažymėtina, kad iš bendros kubatūros 14,000 kilniųjų metrų daugiau kaip du trečdaliai jau dengta.

Lygiagrečiai su statybos darbais įmonėje skėningiai vyksta neseniai gautų įrengimų montavimas. Šiuos darbus atlieka grupė Maskvos specialistų-montuotojų. Montavimo darbus numatoma galutinai užbaigti per artimiausius du-tris mėnesius.

Per tą patį laikotarpį bus perduoti eksploatacijai visi 11 fabrikinių korpusų.

Šiais metais Nemunu kursuoja 15 keleivinių garlaivių ir 110 krovininių laivų.

Kinijoj Areštavo Daug Laikraštininkų

SANCHAJUS.—Dviem pastasavaitėm Kinijoj areštuota 19 reporterių ir redaktorių. Nei vienas jų nepalikuotas.

Tiesisine įvesta karo cenzūra. NANKINGAS.—Valdžia susėkusi naują suokalbį parauti dalartinio režimo šaknis. Tuo teisinama žiaurios represijos.

Partizanai Puolė Žandarus

ATENAI, birž. 6.—Spaudos pranešimu, graikų partizanai puolė žandarų stovyklą Peloponezų pusiasaly. Ta stovykla yra arti Exachori kaimo. Iš viso toje stovykloje buvo 57 žandarai.

Trisdešimti jų užmušta, dešimčiai pavyko išsigelbėti, o kiti prapuolė be žinios.

Partizanų veiksmai Pelopone-se padidėjo.

Kreto saloj partizanai būk tai vedę derybas su valdžija. Jie būk norę pasiduoti.

Britai Išleido Pusę Paskolos

LONDONAS, birž. 5.—Iš patikimų šaltinių patirta, kad pusė to pinigų sumos, kurioj Britanija pasiskolino Amerijoj, jau išleista.

(Prieš metus laiko Britanijos valdžija pasiskolino šioj šalj netoli keturius bilionus dolerių.)

Amerikos Iždo Departamentas nori gauti iš britų smulkmeniškas atsaitų kuriems būtent tikslams išleidžiami pinigai.

Bedarbė Sao Paulo

RIO DE JANEIRO.—Industriam Sao Paulo didmiesty prikaišoma 30,000 bedarbių. Iš viso industriųjų darbininkų Sao Paulo yra 200,000.

Lietuvių Literatūros Draugija Ragina Prez. Trumaną Atmesti Hartley Bilių

Amerikos Lietuvių Literatūros Draugijos centras pasiūcė prezidentui Trumanui sekamą telegramą, slipriai ragindamą jį atmesti prieš-darbininkškj Tafto-Hartley'o bilij.

President Harry Truman White House Washington, D. C.

In the name of seven thousand members of the American Lithuanian Workers Literary Association we strongly urge to veto the Taft-Hartley anti-labor bill.

President Anthony Bimba, Secretary D. M. Sholomskas, Treasurer Eva Mizara.

Toks Tokį Pažino

WASHINGTONAS.—Senatorius Ball, republikonas, polijai sena senatorius Tafto linij. Jis sako, kad prezidentas Trumanas iškraipė Tafto mintis.

Trumanas pasakęs, kad Tafto ekonominė teorija prie šuolių aukštyn ir plūmpt žemyn, atseit prie depresijos.

Suėmė Japoną Kankintoją

LOS ANGELES.—Čia sumtas Japonas Kawakite, kurj kaltina kankinimui belaisvių Oeyama stovykloj, Japonijoj.

Prieš jį liudys koks šimtas buvsijų belaisvių, kuriuos jis torturavo ir kuriems teko peregyventi nežmoniškas kančias.

Partizanai Puolė Žandarus

ATENAI, birž. 6.—Spaudos pranešimu, graikų partizanai puolė žandarų stovyklą Peloponezų pusiasaly. Ta stovykla yra arti Exachori kaimo. Iš viso toje stovykloje buvo 57 žandarai.

Trisdešimti jų užmušta, dešimčiai pavyko išsigelbėti, o kiti prapuolė be žinios.

Partizanų veiksmai Pelopone-se padidėjo.

Kreto saloj partizanai būk tai vedę derybas su valdžija. Jie būk norę pasiduoti.

Britai Išleido Pusę Paskolos

LONDONAS, birž. 5.—Iš patikimų šaltinių patirta, kad pusė to pinigų sumos, kurioj Britanija pasiskolino Amerijoj, jau išleista.

(Prieš metus laiko Britanijos valdžija pasiskolino šioj šalj netoli keturius bilionus dolerių.)

Amerikos Iždo Departamentas nori gauti iš britų smulkmeniškas atsaitų kuriems būtent tikslams išleidžiami pinigai.

Bedarbė Sao Paulo

RIO DE JANEIRO.—Industriam Sao Paulo didmiesty prikaišoma 30,000 bedarbių. Iš viso industriųjų darbininkų Sao Paulo yra 200,000.

Lietuvių Literatūros Draugija Ragina Prez. Trumaną Atmesti Hartley Bilių

Amerikos Lietuvių Literatūros Draugijos centras pasiūcė prezidentui Trumanui sekamą telegramą, slipriai ragindamą jį atmesti prieš-darbininkškj Tafto-Hartley'o bilij.

President Harry Truman White House Washington, D. C.

In the name of seven thousand members of the American Lithuanian Workers Literary Association we strongly urge to veto the Taft-Hartley anti-labor bill.

President Anthony Bimba, Secretary D. M. Sholomskas, Treasurer Eva Mizara.

Toks Tokį Pažino

WASHINGTONAS.—Senatorius Ball, republikonas, polijai sena senatorius Tafto linij. Jis sako, kad prezidentas Trumanas iškraipė Tafto mintis.

Trumanas pasakęs, kad Tafto ekonominė teorija prie šuolių aukštyn ir plūmpt žemyn, atseit prie depresijos.

V. Andrusis.

Lietuvos
Kultūrai
M. Mačiulytis
biblioteka

"VILNIS"

Lithuanian People's Daily

Published daily except Sunday and on every Friday... Lithuanian People's Daily

Advertising rates on application. 3118 South Halsted St., Chicago 8, Ill.

Wallace ir Demokratai

Henry Wallace tebesako, kad jis bando paversti Demokratų Partiją pažangos ir liberalizmo įnagiu.

Raleigh, N. Carolinoje, užklaustas, ar jis remia Trumaną ateinančiuose prezidentiniuose rinkimuose, Wallace praejo sakyti, kad "tas priklauso nuo..."

Tas Wallace'o pasakymas išreiškia Amerikos liberalų balsą. Trumanas ir jį supanti Snyderių ir Harrimany bankierių klika mano, kad jie gali pilnai praversti gyvenime Dulleso-Vandenbergo politiką.

Bet Trumanas ir jo patarėjai apsisakė. Wallace pasakė, kad "jeigu Demokratų Partija pilnai taps karu ir reakcijos partija, aš neliksiu demokratų (partijos nariu)..."

Išvada darosi savaimė: Wallace pradedą aiškiau kalbėti apie trečią nepriklausomą pažangią partiją. Kai kurie stebėtojai pažymi, kad tai partijai tinkamiausias vardas būtų ne trečioji, bet antroji partija.

Vakar, tuo pačiu laiku, kada Wallace darė pareiškimus apie Trumano nerimą, balsai kilo šalyje už trečios partijos įkūrimą pagrįstinai.

Neseniai už trečios partijos įkūrimą pasisakė UPWA-CIO suvažiavimas. Demokratų vadovybėje dabar gali kilti didesnis susirūpinimas, bet gali būti perversu: ir jie per toli nuriedėję ir reakcijos pušę, ir pažangieji perdaug jais nusivyle.

Apsauga Fašistams

Kongreso atstovų buvo administracinė komisija atidėjo dvims savaitėms sprendimą išleisti arba neišleisti dokumentalinę knygą "Fašizmas Akcijoje" ("Fascism in Action").

Pažangiečiai Kongrese sukėlė reikalavimus demaskuoti fašistus dokumentalinės knygos formoje, ir komisijos reakcininkai, kad ir be noro, leido surinkti medžiagą ir tą knygą sudaryti.

Bet dabar, kada priėjo prie faktinio atspausdinimo, reakcininkai daro kliūtis, ir yra pavojaus, kad ta knyga bus užglemžta.

reakcininkas, kuris jau liūdnei pagarsėjo rankiniškais ištojais, surado fašistus demaskuojančioje knygoje "ydy". Kokios tos ydos, kurių taip bijo mūsų gerasis republikonas? Ogi, Franco Ispanija paminėta nevisai palankioje prasme: ir taipgi kai kur nurodyta, kad didysis finansinis kapitalas, arba bent dalis jo, vietomis mūsų šalyje remia fašistines organizacijas.

Atsakymas Skaldytojams

Madison Square Gardene New Yorko Amerikos Darbo Federacija surengė didžiulį protesto mitingą prieš Taft-Hartley bilijų. Tūkstančiai žmonių netilpo į Gardena. Iš vienos platformos kalbėjo AFL prezidentas Greenas ir New Yorko mėras O'Dwyer.

Daug karčios tiesos buvo pasakyta tame protesto mitinge, daug griežtų protestų žodžių buvo pasiūsta link reakcinio Kongreso, administracijos ir New Yorko neva pažangaus senatoriaus Ives, kuris šiuo klausimu susidėjo su reakcininkais.

Bet ne visi AFL vadai pajėgė toje demonstracijoje palaikyti savo mintis ant užsibrėžto tikslo: protestuoti prieš reakciją. Profesionaliai raudondėžiai, vietoje kalbėjimo apie Taft-Hartley biliaus pavojų, praejo bėrbitinti savo įprastą temą—apie "komunizmo pavojų". Ypatingai tuomi pasiūlymą D. Dubinskis, ILGW-AFL pirmininkas.

"Vienu smūgiu Tafto-Hartley bilijus panaikino visus mūsų laimėjimus prieš komunizmą" suriko Dubinskis. Jis bandė dar ką pridėti, bet jo balsas jau nebuvo girdėti—baubimas pasigirdo visame Gardene ir jo žodžius nusiauobė. Kada publika pagaliau nutylo, Dubinskis ką tai pasakė prieš Nacionalę Fabrikantų Asociaciją, ir manė, kad pasakęs vieną gerą sakinį, jau laikas vėl užatakuoti komunistus (dėl "balanso") ir pridėjo: "Nei patys Stalino agentai negalėtų daugiau pasitarauti komunizmu, negu Taftas ir Hartley". Šiuo kartu publika, galutinai įjersinta Dubinkio klidėjimu, sukėlė tokį triukšmą, kurio pirmininkas negalėjo nuraminti per penkias minutes. Dubinskis baigė savo prakalbą beveik nęgrindimas ir be aplošdinimo.

Kiti kalbėtojai jau buvo atsargūs ir raudondėžimo vengė. New Yorko eiliniai AFL-iečiai davė atsakymą Dubinskiui ir jo rūšies skaldytojams.

Venizelos Svajonė

Graikijos fašistinio kabineto taip vadinamos tautinės apsaugos tarnybos pirmininkas Sophocles Venizelos kabineto posėlyje išreiškė pageidavimą, kad Amerika pasiegtų Graikijos skaitlingus karinius dalinius. "Amerikos karinių junginių buvimas šalyje atims drąsą nuo banditų", sakė Venizelos. Banditais, aišku, Venizelos vadina liaudies partizanus, tuos tūkstančius darbo žmonių, jaunuolių ir intelektualų, kurie dėl fašistinio teroro buvo priversti pasitraukti į kalnus.

Apžvalga

ITALIJOS KOMUNISTAI

"Daily Worker'io" korespondentas Romoje prieš pat naujos De Gasperi'o valdžios sudarymą turėjo pasi-kalbėjimą su Italijos Komunistų Partijos pirmininku Togliatti. Nors tas pasikalbėjimas įvyko prieš naują valdžią susidarant, jis lieka įdomus, kadangi jis rodo kaip komunistai išanksto teisingai ir gerai įvertino padėtį.

Į klausimą, ar krikščionys demokratai drįs sudaryti valdžią be komunistų, Togliatti atsakė, kad jie gali turėti sunkenybių, bet visgi gali pabandyti paeiti tuo slidžiu keliu. Jis sakė:

Būtų griežtai ne-demokratiška pasilinti mūs iš valdžios. Birželio 2rą komunistai laimėjo trečią vietą steigiamajame parlamente. Socialistų Partijai skilus, mes esame antra partija po krikščionių demokratų. Lapkričio mėnesį didieji miestai balsavo komunistinė—Turinas, Genova, Venecija, Florencija, Bologna. Kai kuriose srityse mes esame stipriausia partija tarp valstiečių. 6 milijonų unijistų 60% balsavo už komunistinius kandidatus sraurus ir 23% už socialistus. Prie mūsų partijos priklausę žymiausieji intelektualai—geriausieji rasytojai ir piešėjai.

Krikščimai gali bandyti išstumti kairiuosius iš valdžios, bet tai būtų laikinų pasekmių žingsnis. "Daily Worker'io" korespondentas paminėjo Italijos komunistų vadui, kad ir Francūzijos komunistai yra galtinga partija, ir visgi jie buvo išstumti iš valdžios. Togliatti atsakė, kad Italijū komunistai turi daugiau sąjungininkų-socialistų, kurie be komunistų neliktų valdžioje. Kaip parodė vėlesni įvykiai, jo spėjimas buvo parentas.

Štai ką Togliatti sakė: Mes slovinė geresnėje padėtyje negu Francūzijos komunistai, nes turime daugiau sąjungininkų. Socialistai, net Saragato atskaitinai, nedalyvauja kibinėte be mūsų. Taipgi nedalyvauja mažesnis kairiojo sparno partijos (akcionistai, sindikalistai ir kitos Red.)

"Bet įsivaizduokime, kad Amerikos imperialistai bandytų padaryti Italijoje, kaip tai daroma Graikijoje, ką jūs tada darytumet?" klausė korespondentas. Togliatti'o atsakymas:

Italija ne Graikija, Graikija turi tik 6 milijonus gyventojų, Italija 45 milijonus. Italija, šalia to, yra industrializuota šalis. Fašizmas galėtų mūs prisipausti—tai tiesa, bet jis jo to atsiskultų ir prieš Ameriką. Būtų Hitlerio ir Musolino epocha visai iš naujo. Nemanau, kad ir Amerika to norėtų.

UNIŲ SUPANČIOJIMO PLANAS PAVERGIA DARBININKŲ TEISES

Tafto-Hartley bilijus pralenkia griežčiausių unijų priešų svajones—jis darbuotojų tiesiog supančioja ir padaro jas pavergtomis valdžiai ir savininkams. Visi sušvelninimai buvo tik paviršutiniški—tikrenybėje visi aštrūs galai palikti.

Štai eilė svarbiausių punktų ir kaip jie paliečia unijų teises:

Unijų Saugumas.

Taip vadinamoji "uždarytoji dirbtuvė" (closed shop) uždrausta: Reikiška, darbininkas nebūtinai turi priklausyti unijai, už kurią balsavo dauguma. Reakcininkai aiškina, kad tas "demokratiška," nes kiekvienas darbininkas turi turėti teisę pasirinkti." Faktiniai tas atidaro kelią streiklauij samdymui ir unijos ardymui.

Bilijus numato, kad jeigu visi dirbtuvės darbininkai (unijistai, ne unijistai ir kas jie nebūtų) nebalsuoja, kiekvienas įstojantis darbininkas gali būti įsakomas 30 dienų po stojimo darban stoti į uniją. Bet kadangi savininkams leidžiama samdyti ne-unijistus kiek jie nori, jie, kaip aišku, gali balsavimus pakreipti savo linkme.

Drausmės Teisė.

Valdžia galės drausmę, uždraudimą (injunction) uždėti ant streiko kada tik norės, visko ko reikės, tai įrodymo, "kad streikas kenkia visuomenės gerovei." Tą galima primesti beveik kiekvieno streiko atsitikime, ir tą darydavo savininkai ir valdžia prieš pravedant Norris-La Guardia aktą, kuris drausmės teisę pamaikino.

Norris-La Guardia aktas dabar išmetamas per langą.

Streikų Laužymas.

Bilijus uždraudžia masinį pikietavimą ir kitas efektingas streiko apsaugos priemones. Pikietuoti masiniai nebus galima, "nes tas lauzo tvarką, yra prieš įstatymus." Negalint masiniai pikietuoti, skebai-streiklauziai turės pilną laisvę eiti į dirbtuves.

Streiko "Užšaldymas."

Prieš streikuojant reikės net 80 dienų iškalno paduoti įspėjimą. Tas 80 dienų taip vadinamas "atšaldymo periodas" faktinai yra streiko "užšaldymo," užmušimo periodas. Ir šalia to, šalia to 80 dienų, dar numatoma pašvesti daugiau laiko visokiems "faktų tyrinėjimo komisijoms," kas neįeina į "atšaldymo" tarpą.

Fondai Pavojuje.

Unijų fondai, išdai, pastatomi pavojun. Valdžia galės bausti unijas už kontrakto nesilaikymą, nors yra žinoma, kad dažnai unijos yra priverstos kontraktus nutraukti (dėl staiga pakilusių kainų ir panašių sąlygų). Taipgi unijos galės viena kitą traukti teisman,

ką panaudotas visokie provokatoriai ir skaldytojai. Už viską unijas bus piniginiai, kas reikiška, kad išdai greit galės būti išstatinti.

Veiklos Apsunkinimas.

Unijos pagal bilijų pareikalautos patiekti visas savo organizacijos informacijas valdžiai. Unijos turėtų padaryti raštiškus pranešimus apie savo finansinį stovį, visus nutarimus, viršininkus ir tt.

Paviršutiniškai tas viskas skamba nekaltai, bet tuomi vien siekiama apsumkinti unijų veikimą. Tų pranešimų neprastiūs unija net neturės teisės laikyti rinkimus. Mažiausia unija negalės apsieiti be advokato, kas prideda ekstra išlaidas.

Gerbūvio Fondai.

Jokia unija neturės teisės pati valdyti ir sudaryti gerbūvio fondą savo nariams. Tokius fondus galima turėti vien bendradarbiaujant su savininkais, kurie turės balsą fondų valdyme.

Galima įsivaizduoti koks bus tų savininkų "bendradarbiavimas."

Ir Dar Draudimai.

Jūrisdickiniai streikai, simpatijūs streikai ir solidarumo streikai visai draudžiami ir prieš juos kompi galės gauti teisminę drausmę. Jūrisdickinių streikų draudimas skamba neblogai, nes jokia rimta unija nemėgsta streikuoti prieš kitą uniją. Bet čia yra didelis pavojus: savininkai gali iš grupelės skebų sudaryti "uniją," tada teisėtas streikas gali būti apibūdinamas jūrisdickiniu—prieš tą būsų įnagi, kurį jis vadina "homoja"...

"Geroje Dvasioje."

Bilijus numato visą eilę dėsnių, kuriais rimantis savininkas gali pareikšti, kad unija vartoja "neteisėtas metodus" arba nori vesti derybas "nerogėje dvasioje." To užtenka, kad savininkas derybas pratęstų arba visai atsiskyktų derėtis.

IR VĖL DRAUDIMAI.

Valdžios samdiniai negali streikuoti. Kiekvienas nusidėjęs tam nuostatai tojuo bus ateistas iš darbo, praras civilės tarnybos laipsnį ir negalės būti vėl pasamdytas per tris metus.

San Francisco, Calif.—

700 San Francisco apartamentinių namų aptarnautojų rengėsi į streiką, bet namų savininkams pasirašius kontraktą su Building Service Employees International Union (AFL), streiko išvengta. Namų aptarnautojai laimėjo \$13.50 daugiau mėnesinės algos. Algos pakelta dženitoriams, tarnaitėms, keltuvų (elevators) operatoriams ir kitiems darbininkams. Pakelta alga prasidės nuo gegužės 1; kontraktas užsibaigia su rugsejo 1, 1949 m. Nuo spalio 1-mos valandos bus surūpintos; dabar aptarnautojai dirba šešias dienas, 48 valandas. Pradedant su rugsejo mėn. dirbs tik 44 valandas. O gi pradedant su kovo 1, 1948 m., aptarnautojai dirbs tik penkias dienas, 40 valandų. Nauja alga skals siekia nuo \$149 iki \$201 į mėnesį.

Mokslas Menas Literatūra

Lingvistika

SANSKRITO KALBOS PANAŠUMAS I MŪSŲ

Kaip gerai yra žinoma, lietuvių kalba viena seniausia indo-europiečių kalbų grupės, iš visų gyvųjų kalbų yra artimiausia tos kalbų grupės protėviui—sanskrito kalbai. Ta kalba kadaise vartojo dalis dehinės Indijos gyventojų.

Sanskrito ir lietuvių žodžių sudėtyje yra daug bendrumo, nors dažniausiai žodis nėra tiek artimas, kad būtų kita kalba žinančiam suprantamas. Bet mes randame ir nemažai suprantamai artimų žodžių. Štai keli, paimti iš Lanmano, Bostone 1888 m. išleisto, sanskritų kalbos vadovėlio. Lietuviškas žodis kate sanskritišką.

Vira—vyras
Sidati—sėdėti
Sunu—sūnus
Agni—ugnīs
Avi—avis
Usra—aušra
Uda—vanduo (atminti-
me, kad vietomis Lietuvis
tariama "unduo")
Asti—esu
Katurtha—ketvirtas
Danta—dantis
Dina—diena
Dhama—dūmai
Nas—nosīs
Tamasā—tamsta
Tada—tada
Devas—Dievas, Dievai
Tri—trys
Patni—žmona
Patala—užklodė (patalas)
Pad—pėda
Pada—žingsnis
Java—javai.

1940-tais metais praves-
tame gyventojų apklausinė-
jime apie 5,000,000 Ameri-
kos žmonių padavė vokiečių
kalbą kaip savo prigimtą.
Kadangi tikru imigrantų iš
vokiškai kalbančių kraštų
Amerikoje nėra nei pusės
tik, išvada daroma, kad
milijonai šioje šalyje gimū-
sių vokiškos kilmės asmenų
yra tiek prisiręję prie vokiš-
kumo, kad vokiečių kalbą
laiko savo gimtine.

PAGERBĖ WHITMANĄ.

Camdene, N. J., birželio
3-čią prie žinomo poeto
Walt Whitmano kapo susir-
kino būrelis darbininkų,
studentų, kultūros darbuo-
jų. Tai Camdeno Komun-
nistų Partija pravedė šio
poeto gimtadienio minėjimą
(Whitmanas gimė 1819 me-
tų gegužės 31-mą).

Paminėjime kalbėjo Phi-
ladelphijos neegrų komunis-
tinis veikėjas Ollie Holmes
ir N. J. Kompartijos pirmi-
ninkas S. Stein.

MARKSIZMO SUKAKTIS.

New Yorko Kompartijos
apšvietos ir literatūros sky-
rus šio mėnesio 5-tą Web-
ster Manor salėje minėjo
marksizmo 100 metų su-
kaktį.

Antano Vienuolio Kūrybos Jubiliejus

Lietuvos Veteranas

LIETUVA PAGERBIA KLASIKĄ VIENUOLĮ

VILNIUS.—Graziai iš-
puoštas Tarybinių Rašytojų
S-gos namų salė gausiai pri-
sirinkusi žmonių. Čia atėjo
rašytojai, dailininkai, kul-
tūros darbuotojai, stude-
ntai. Jie susirinko pagerbti
žymų mūsų rašytoją A.
Vienuolį — Zukauską, sveči-
niantį savo amžiaus 65 me-
tų ir literatūrinio darbo 40
metų sukaktis.

Už gėlimis papuoštos stalo
jubiliatas A. Vienuolis —
Zukauskas, LTSR Švietimo
Ministras J. Ziugžda, LTSR
Tarybinių Rašytojų Sąjun-
gos pirmininkas P. Cvirka,
V. Mykolaitis — Putinas,
A. Venclova, K. Korsakas.
Atidarydamas minėjimą
P. Cvirka pareiškia, kad
šandien švenčiame didelę
literatūros šventę. Savo tar-
pe mes matome vieną žy-
miausių vyresniosios kartos
rašytojų A. Vienuolį — Zu-
kauską, kurio raštus šiandien
skaito ir pažįsta kiek-
vienas raštingas mūsų kra-
to žmogus.

A. Vienuolio — Zukausko
gyvenimo ir kūrybos apžval-
gą padaro K. Korsakas.
Prieš 40 metų, — sako jis,
—spaudoje pasirodė pirma-
sis A. Vienuolio — Zukaus-
ko kūrinys "Amžinasis
smuklininkas". Su šiuo kūriniu
ir prasideda A. Vienuo-
lio našus ir sėkmingas lita-
ratūrinis darbas. Per 40 me-
tų A. Vienuolis yra parašęs
daug knygų ir veikalų. Jo
literatūrinis darbas įvairus
ir daugiapusis: legen-
dos, kelių aprašymai, no-
velės, romanai, istoriniai ro-
manai ir, pagaliau, dramos.
Viena, ką reikia pabrėžti,
A. Vienuolio kūryboje, tai
jo realistinį vaizdavimą. Jis
pasuko į tą realumą, kurio
atstovais buvo V. Kudirka,
Zemaitė, Aišbė, Bilinai.
A. Vienuolis ištikimą re-

Amerikos Lietuviai Sveikina Vienuolį

Šiais metais Tarybų Lietuva švenčia svarbų lita-
ratūrinį jubiliejų—žymiausio gyvenančio lietuvių lita-
ratūros klasiko Vienuolio-Zukausko jubiliejų 65 me-
tų amžiaus ir 40 metų kūrybinio-literatūrinio darbo.

Amerikos lietuviams Vienuolis yra artimas ir ži-
nomas, gerbiamas ir mylimas kaip didis mūsų tau-
tos rašytojas ir ištikimas savo liaudžiai kūrėjas. Vie-
nuolis per savo kūrybinio gyvenimo dešimtmečius re-
tai stovėjo liaudies kovų įkarštyje, ir jis nebuvo re-
volucinių rašytoju. Anaiptol! Jo kūryba dažnaiėjo
abstraktiškai romantizmo ir kartais mistizmo ke-
liais.

Bet Vienuolis, jautrusis ir dorasis rašytojas, liko
ištikimas savo tautai ir liaudžiai net tuo periodu, kuomet
valdančioji tautininkų klika į bandė savintis. Ir
šiandien, kuomet Lietuva pasirinko platų tarybinį
kelį į šviesią ateitį, Vienuolis, senas kūrėjas savo
metais ir jaunas savo dvasioje, žengia su savo liau-
dimis.

Pažangūs Amerikos lietuviai prisideda prie Vie-
nuolio jubilėjaus šventimo ir jam siūnčia širdingiausius
linkėjimus.

Literatūros ir Meno Skyriaus Redakcija.

"Duodu Visas Jėgas Socializmo Statybai"

A. Vienuolis

— Aš esu laimingas. — pa-
reikė Zukauskas, — pa-
reikė Zukauskas, — sulau-
kęs daugelio savo vilių ir lū-
kesčių įgyvendinimo, jų tarpe
plačias rašytojų socializmo su-
tikimas kūrybines galimybes,
naują krašto pakilimą, kultū-
ros, meno ir tūkio sulaukėjimą.

Mane labai domina nauja te-
matika, kurios kūrybinė medžia-
gija, kurios taip apstu besi-
keičiančio mūsų gyvenimo kas-
dienybėje. Nuostabūs tarybinis
mūsų tikrovės reiškiniai, —
naujos ūkinės ir ekonominės
formos, klasių kova, iš kurios
nugalėtojų išeina tikras istori-
jos šeiminkas — darbo ma-
sės; naujas dvasinio, psicholo-
ginio žmogaus veido pavidalas,
gilioji marksizmo ir leninizmo
idėjos, kurios įkvepia jaunos
mūsų socialinės tarybinės
respublikos žmogų sąvės atsi-
dandam, pilnam kūrybinio pa-
toso atstatomajam darbui, vyk-
dant gigantiskus stalininio pro-
knektio planus; visų darbų or-
ganizatorės, kollektivų partijos
veikla, pažadinusi amžinai reak-
cijos mįgtvą ir slopiną tado
liaudies genijų,— visa tai duoda
galingo impulso kūrybai. Ypa-
dai mane jaudina vyktas
šiuo metu mūsų kaime naujas
džiuginantis persilaužimas, ku-
ris išrauna iš mūsų darbo val-
sties smūgį ilgas metus ke-
rojusį mūškį savininkiškuo-
jaums, rūpinimasis tik savimi,
indėjų smulkiam egoistinį
interesų kiate. Naujai kylantis
smoningas valstybiškumas,
būdingo tarybinės visuomenės
smoningo kolektyvinio jaus-
gimimas valstiečio smonejėje
yra nauji istorinių perversmų
mūsų liaudies smonejėje už-
nauzga. Visa tai rašytojui du-
da nerihotos medžiagos, sva-
gūs, didingo įkvėpimo.

— Nežirintu, — pareikė
lietuviu juilintais, — kad jau esu
gerokai pažėngęs antrąjį savo
amžiaus puse, nauju įvykių pa-
veiktas, jaučiuosi daugelį
metų pajautęs, su nauju en-
tuziazmu ir energija gilnuo-
si istorinių įvykių esmę, tikda-
mas netolimoje ateityje duoti
nauju, jaudinančių kūrinių. Aš
tik dabar pradėtu suprasti, kad
ne liberališkai laikstymosi poli-
tika, o besąlyginė nepermdau-
jama klasių kova sukurs naujos
tarybinės vismonės pagrindus,
duos mums šviesią ateitį.

Esu giliai stajaudintas tuo
nuoširdumu, su kurio buvo at-
žymėta kukli mano gyvenimo
ir darbų sukaktis.

Visos mano jėgos ir ilgų metų
patyrimas socialistinei statybai!

Biografijos Bruožai

VIENUOLIO KŪRYBA GYVENIMO ŠVIESOJE

Ižymusis mūsų tautos ra-
šytojas Antanas Vienuolis-
Zukauskas į lietuvių lita-
tūrą įžengė tuo metu, kai
lietuviškoji grožinė proza
ėmė leisti savo pirmuosius
veslesnius žėlmenis, kai su-
sidarė galimybė tai prozi
spausdinti pačioje Lietuvo-
je, legaliai.

Tuo metu jau buvo žimi-
ni pirmieji Zemaitės apsa-
kymai, tebekūrė Jonas Bi-
linas, bet lietuviškoji dai-
lioji proza dar neturėjo sa-
vo stipresnų tradicijų. A.
Vienuolis drauge su kitais
ano metu mūsų rašytojais,
ėmėsi sunkaus uždavinio:
kurti šiolaikinę, pažangią
lietuvių dailiąją prozą.

A. Vienuolio-Zukausko
gyvenimas nuo pat jaunystės
nebuvo lengvas. Gimė
1882 m. kovo mėn. 26 d.
Užuozerių kaime, netoli
Anykščių. Tėvai norėjo An-
taną leisti į mokslus, kad jis
vėliau taptų kunigu. Bet
Antanas griežtai atsisako
vykti į kunigų seminariją.
Tėvas labai supyko. Antanas
buvo priverstas palikti
tėvinskį ir išvykti į Rusiją,
kur tik savo jėgomis pasie-
kė mokslo ir išlaikė provi-
zoriaus egzaminus. Ilgejai
laiką kaip vaistininkas Vie-
nuolis išgyveno Tiflise ir
Vladikaukaze.

Begyvenant Tiflise ate-
ina 1905 metai: Vienuolis
prisideda prie kilusio revoliu-
cinio sąjudžio ir paten-
ka kalejiman. Ten jis pradė-
jo rašyti pirmuosius savo
kūrinius, pavadindamas
juos "Kalejimo įspūdziai."

Grįžęs po pirmojo pasauli-
nio karo į Lietuvą, A. Vie-
nuolis pasitraukia į gimtu-
sius Anykščius, kur išgyve-
no net iki dabar. Jis įkūrė
ir globojo "Anykščių Šile-
lio" autoriaus A. Baranaus-
ko muziejėlį.

Brangus Mylimas Musų Vienuoli ...

LTSR Tarybinių Rašytojų Sąjungos Valdyba nuo-
širdžiai sveikina Tave, žilagalvį jaunos sielos rašyto-
ją. Tavo 65 metų amžiaus ir 40 metų literatūrinio
darbo jubilėjaus proga. Netoli puse šimto metų Tu
ištikimai tarnavai mylimai savo liaudžiai, tiems pra-
sties žmonėms, iš kurių Pats esi kilęs. Nemaža Tavų
novelių, romanų ir kitų raštų senai įėjo į aukšnį mūsų
literatūros fondą. Vis naujos jaunuomenės kartos
mokosi iš Tavo raštų melės gimtajam kraštui, savo
liaudžiai, mūsų gražiajai kalbai,—visa tam, kas ta-
rybinėje santvarkoje pirmą kartą įgyja plačiausią
dirvą plėtotis ir pasireikšti. Nepaisant nebejauno
amžiaus, Tu nuoširdžiai stengies įsijungti į tarybinių
rašytojų darbą, savo plunksna pradėdamas kurti nau-
ją, socialistinę Lietuvą. Linkėdama Tau dar ilgų vai-
singų metų mūsų tarybinės literatūros garbei, Lie-
tuvos TR Tarybinių Rašytojų Sąjungos Valdyba yra
tikra, kad Tu sukursi dar ne vieną reikšmingą kūrinį,
rodantį mūsų tautai kelią į šviesią komunistinę ateitį.

Lietuvos TSR Tarybinių Rašytojų Sąjungos
Valdyba.

Naujos Filmos

SOVIETŲ FILMUOTA NIURENBERGO BYLA

Nuernbergo byla — byla
žymiausių nacių karo nusi-
kaltėlių buvo svarbus pa-
saulinio masto įvykis. Be-
veik visą filmos eigą filma-
vo Amerikos, Tarybų Sąjun-
gos, Britanijos ir Francūzų
filmuotojai. Bet kuomet
vakarinės valstybės pu-
blika matė tik trumpas tos
bylos ištraukas, Sovietų
"Artkino" jau yra išleidusi
ilgą dokumentalinę filmą,
kuri apima tos bylos eigos
svarbiausius epizodus.

Ir tiesiog ironija, kad
Amerikos žmonės iki šiol
neturėjo progos matyti
ekrane visos bylos: mūsų
filmos kažkodėl neišleidi-
mos, bet iš Tarybų Sąjun-
gos prižiūrta filma pradeda
rodyti.

New Yorke "Stanley" tea-
tras pirmas pradėjo rodyti
tą Tarybų Sąjungoje gami-
tą dokumentalinę filmą. Te-
atro skelbimuose sako-
ma, kad filma yra "reko-
menduojama vien suaugu-
siems, nors nedraudžiama
rodyti ir vaikams." Tas,
kaip manoma, pravesta dėl
filmos sunkios atmosferos,
dėl jos realizmo.

Galima laukti, kad po
tarybinės filmos atvežimo į
šią šalį mūsų armijos sig-
nalų korpusas, kuris bylą
filmavo, išleis viešumon ir
savo pilną versiją.

Janulis—tipiškas to meto
inteligentas. Tūkstančiai to-
kių Janulių, per tėvų kruvi-
ną prakaitą pasiekę mokslo,
atitoldavo nuo savo liau-
dies, nieku neprisidėdami
prie tos liaudies gyvenimo
pagėrimo, jos kovos dėl
geresnės buities paskati-
nimo.

Šias dvi apysakas laiky-
tume reikšmingiausiomis
ankstyboje Vienuolio kūry-
boje. Kituose kūriniuose,
kaip "Užžėlusiu taku," "Kū-
čių naktį" socialiniai bru-
žai taip pat pabrėžiami.
"Užžėlusiu taku" vaizduo-
jama jauno klieriko drama,
drauge parodant kaimo so-
cialinę aplinką ir katalikų
bažnyčios santykių su žmo-
nėmis. Kiek ši tema svarbi
ano metu gyvenimui, rodo
daugelis mūsų inteligentų,
jų tarpe ir A. Vienuolio, bio-
grafija. Šios tematikos vė-
liau ėmėsi kitas žymus mū-
sų prozos atstovas Mykolai-
tis-Putinas "Alturių šeše-
ly."

Klierikas Maldutis yra
Vasario pirmtakas.

Atskirą ankstyvosios A.
Vienuolio kūrybos skyrių
sudaro jo Kaukazo legendos
ir Krimo vaizdai. Čia auto-
rius pasižymi kaip talentin-
gas Kaukazo ir Krimo gam-
tos vaizdų peizažistas.

Praūžia pirmasis pasauli-
nis karas. Spalio revoliucija
veikia ir Lietuvos gyve-
(Tąsa 5-tam pusl.)

DAR APIE WALLACE'Ų PRAKALBAS

Oakland, Calif.—Man teko per radiją daug kartų girdėti kalbant buvusį Kalifornijos prokurorą (dabar vienas iš Progresyvių Liberalų Veikimo Komiteto narių) R. W. Kenny. Betgi ypatingai pamatyti ir girdėti kalbant gavau progą tik gegužės 21 d. didžiulėje Oakland Auditorijoje tą pačią dieną, kada kalbėjo H. Wallace.

Buvo kalbėtojai keli, jų tarpe vienas kunigas. Visi kalbėjo gerai ir kritiškai dabartinę S. V. politiką. Vienas sakė, kad Kalifornijoje raudonų dažu neliko, nes komercinė spauda išvartojo visus ir būtų vartojus daugiau, betgi negavo.

Man patiko R. W. Kenny kalba. Jis aštriai kritikavo Thomas'o-Rankin'o Komitetą ir kalbas apie geležinę uždangą (Iron Curtain). R. W. Kenny sakė, kad tik caro laikais buvo Rusija, o ne dabar; dabar tik yra pas mus Hollywoode, o ne Maskvoj.

Buvo užsiminta kaslink Wallace stajimo į prezidentus 1948 metais. Vienas iš publikos davė inėsimą, kitas parėmė, o tvarkos vedėjas paklausė kas už Wallace, tai suriko visi, o priešingų nesigirdėjo nei vieno balso.

Auditorijoje yra nemažiau kaip 10,000 sėdynių ir tai prie durų stovėjo apie 500 žmonių, nes sėdynių pritrūko. Ir visi mokėjo po 50 centų. Prie to dar buvo aukų rinkimas. Kiek surinko, nepatiriau susirinkime, bet mačiau žmones aukaujant po dideles sumas.

Ant galo sulaukė svarbiausių kalbėtojų, Henry Wallace, kuris kalbėjo 1 valandą, nes gausius rankų plojimas daug kartų pertraukė. Kalbėjo apie tarptautinius reikalus, taiką, bedarbę ir ekonomiką.

Wallace peikė davimą pakolos Graikijai; sakė, kad ta paskola žmonėms gero nepadarys, nes tik turčiai gaus, o turčiai pinigų Graikijoje netaiko, o išveža kitur; tokiu būdu graikai kaip badavo, taip badaus.

Wallace aiškino apie komunizmo demokratiškus principus ir sakė, kas priešingas komunizmui, tas priešingas ir demokratijai. Ant galo sakė sekancias prakalbas sakys studentams Bereley, Calif., kur yra didelis Kalifornijos Universitetas. Betgi universiteto prezidentas nedavė leidimo kalbėti auditorijoje, tai Wallace sakė kalbėsiant ant šalvygatvio.

Gegužės 22 d. per pietus ant šalvygatvio prie universiteto parko buvo prakalbos. Pirmiausiai kalbėjo miesto majoras, kuris, aš manau, yra kunigas; kalbėjo apie mūsų teises ir laisvę, kurią politikieriai varžo, betgi sakė neužilgo žmonės jas gaus atgal. Paskui perstatė Henry Wallace. Atviram ore publikos buvo gana daug; parkas pilnas, stogai apilpę žmonėms. Manoma, kad buvo daugiau negu 20,000.

Henry Wallace pirmiausiai padėkavojo majorui už šalvygatvį. Kalbėjo apie taiką, gerlaikius ir mokslą; apie svarbumą tarptautinio mokslo, apie laisvę, agrikulūrą ir galimą bedarbę.

Beje, Wallace abiejuose prakalbose labai įvertino organizuotas darbo mases ir jų politinę spėką.

M. J.

P. S. Draugė Mugianienė turėjo operaciją ant apendiko. Randasi Permnante (?) ligoninė. Operacija buvo pasekminga.

Draugė Mugianienė yra gerai darbuotoja lietuvių tarpe ir visi oaklandiečiai apgalvestauja, kad jai teko pasiduoti operacijai ir linki kuogeriausiai išgyti.

Spaudos Laisvė

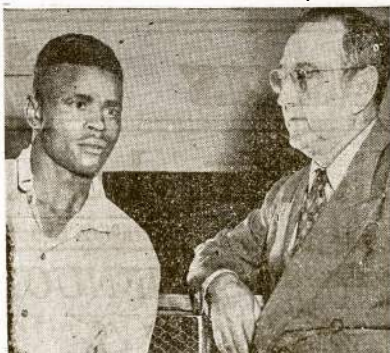
Kapitalistinė spauda nuolat didžiuliais spaudos laisvės šioj sąlyj. Gražiai skamba. Bet praktikoj tas visai kitaip. Jis spaudos laisvę supranta taip, kad laikraščiai ir kiti leidiniai turi ginti kapitalistų interesus — dolerinę diplomatiją. Tai geriausiai vaizduoja sekamas įvykis:

Valley City, North Dakotaj, buvo leidžiamas skelbimams laikraštukas "The Time Record". Jo redaktorius, D. C. Matchan, suorganizavo grupę remėjų atpirkimui to laikraštuko tikslu padaryti jį naudingą. Sukeita \$50,000 ir laikraštis perėjo po globa Mathean'o. Per 3 metus laiko jis atmokėjo \$22,000 skolų nežiūrint, kad mokėjo 6% skolintojams. Laikraščio įtaka 6,000 gyventojų miestelyje, buvo didelė.

Biznieriai pajuto, kad laikraštis paliko dominuojantį jėgą. O jo linija buvo už kooperatyvų steigimą, žemės dirbimą, prekių kontrolę, federalę sveikatos apsaugą, Missourį klonio kontrolę, už rėmimą telefonų streiką, o taipgi už Wallace ir pasmerkimą Trumano doktrinos. Tai linija kaip tik priešinga reakcionieriams. Jie susiorganizavo ir pastatė laikraščio ultimatumą: Parduok laikraštį, arba mes skelbiam baltotą. Duota 30 dienų laiko. D. C. Matchan'as perdavė tą klausimą nuspręsti skaitytojams. Pakelėms — penki prieš vieną proporcijoj už redaktoriaus liniją. Reikšia ultimatumas atmetas.

Biznieriai paskelbė boikotą ir, aišku, laikraščiai yra sunku, ypatingai tokiama mažam miestelyj. Leidėjas sako, kad jis nepasiduos tai įdėjai, kad skelbimai nusakytų laikraščio turinį. Jie ir taip perdavę laikraščio kontroliojui. Laikraštis pasilaikys ar ne, bet jis rašysias ką jis mano, o ne ką skelbimų davejai diktuoją. Kas įvyko Valley City miestely, tai dedasi kiekvienam mieste. Tik skirtumas tame, kad kitur skelbimų davejai ir savo žmogų pastato redaktoriūm.

M. B.

Negras Godwin Bush, kuris buvo velkamas linčiuoti, bet pabėgęs, dabar grąžintas kalėjimam FBI agento, kalbasi su vardu Hugh Wilson. Jis nurodė kas jį pagrobė iš kalėjimo nulinčiavimui, bet valdžia nedaro žygių nubausiti pasikėsinčius linčiuoti. (Federated Pictures)

SIS BEI TAS APIE MŪSŲ VEIKIMĄ

Simpatija Mūsų Ligoniams.

Los Angeles, Calif.—Jau antru kartu teko girdėti, kad buvo susirgęs ir dar serga d-gas Petras Repečka, 1015 E. 68th st., Inglewoode. Nors liga nerodo didelio pavojaus, bet labai žmogų nuvargina ir, kaip girdėti, šiuo laiku prasčiau jaučiasi negu pirmiau.

D-gas Repečka yra nuširdus veikėjas čia, Los Angeles, lietuvių tarpe ir yra narys veik visų pažangiųjų organizacijų. Jis visados darbuojasi sulyg savo išgalės. Labai gaila mūsų gero draugo. Linkiu jam gerai pasveikti ir vėl bendrai darbuotis.

Kalbant apie d-gą Repečką, negalima pamiršti ir jo draugės ir sūnaus. Ta visa šeima visados ir visur darbuojasi ir jų darbas visados yra pasekmingas.

D-gė Repečkienė labai daug yra atsizymejusi parengimų tikiet upardavime ir abelai lietuvių tarpe ji yra plačiai žinoma draugė. Jų sūnus Herald, energingas veikėjas LDS 205 kuopos Lygoj, aukštą mokslą baigęs jaunuolis, praėjusio karo veteranas ir malonus jaunas draugas.

Girdėjau, kad automobilio nelaimėj liko sužeistas d-gas Aleksas Rudaitis ir jo draugė Julia Rudaitienė. Linkiu abiem gerai pasveikti.

IS LLD 145 kp. Susirinkimo.

Birželio 1 d. įvyko LLD 145 kp. susirinkimas. Malonu pažymėti, kad nariai skaitlingai lanko susirinkimus ir veik kiekvienam susirinkime šį bei tą sumano naujo dėl platesnio veikimo.

Į kuopą įstoję vienas naujas narys, senas losangelietis Jonas Robinsonas, ir iš San Francisco kuopos persikėlė Ona Auksienė. Tai malonu, kad kuopa skaičium narių vis auga ir jau dabar turi arti 100 narių pilnai užsimokėjusių už 1947 m. Mes tikimės, kad su laiku visi nariai pasimokės savo duokles ir šį kuopa atsistos garbės kuopoj tarpe.

LLD 145 kp. priėmė naują sumanyją, kad reikalinga mums turėti bent kartą į mėnesį Los Angeles žinių Skyrių "Vilnyje" ir "Laisvėje". Tam sumanymui kuopos nariai visi pritarė ir iš-

pastabas ir atleiskite už klaidas.

Apie Los Angeles Meninkus ir Choro.

Dar neseniai praleidom mažą Lietuvių Choro koncertą ir šaunų balių, kurie davė pelno virš \$167.

Po to parengimo dainininkai nutarė paimti vakacijas iki rugsėjo (Sept.) 1 d. Per tą laiką choro komisija sykiu su valdyba planuos kaip ir kada bus galima pradėti pažangesnį veikimą pradžioj rudeninio sezono. Choro valdyba žada bandyti įtraukti LDS 205 kp. Lygos narius į choro veikimą ir kad jauni žmonės imtų pirmenybę. Mes tikimės, kad ten randasi didelis skaičius jaunų žmonių, kurie labai tinkami būti netik autorios lošimui operacijų, bet taipgi yra tokių, kurie pažista muziką ir gali gerai dainuoti reikalui esant, tik reikia parinkti tam medžiagą.

Todėl pailsėję per saulėtą vasarą, galėsim vėl stoti į dailės ir meno darbą ir dirbti bendrai su naujom spēkom per žiemos sezoną.

Dabar choro muzikos komisija ir valdyba rūpinasi gauti tinkamų sau ne didelių operacijų ar muzikalių veikalų, kad dėl sekamo sezono galėtų pradėti paskėmingai mokintis dainas ir lošimo.

Taipgi paduotas sumanymas surengti draugišką išvažiavimą miesto parke su pietums ir žaislais. Kad turėti geresnes pasekmes, nutarė bendrai dirbti su Liet. Moterų Apšvietos Klubo narėms. Teko girdėti, kad moterų klubas pakvietimą priėmė ir galima tikėtis, kad kada liepos mėnesį turėsime puikią išvažiavimą.

Is d-go Mizaros prakalbų, surengtų LLD 145 kp. ir Moterų Apšvietos Klubo, raportas rodė, kad abiejų organizacijų vardu sukelta \$108 "Laisvėi", ir taipgi daugelis pirkė namo ir laikraščio šerūs, kurių surašas komisijai nebuvo priduotas. Bet is visko galima spręsti, kad "Laisvės" įstaiga gavo virš porą šimtų dolerių nuo Los Angeles lietuvių. Kuopos valdyba ir komisija širdingai aciuoja auktojams už paramą "Laisvės" įstaiagai ir darbininkiškiam reikalam.

Kuopos valdyba ragina tuos narius, kurie nėra užsimokėję už 1947 m., kad liepos 6 d. susirinkime užsimokėtų ir būtų garbės nariai.

Girdėjau, kad LLD 145 kp. užrašų raštininkas J. D. Davis su savo drauge vyks ta svečiuotis į Detroit, Mich., ant poros mėnesių. Laimingos kelionės, malonūs draugai!

Klaidos Atitaisymas.

Pora draugų pastebėjo, kad d-go Mizaros prakalbos surinktu aukų suraše padaryta klaidų laikraštyje. Peržiūrėjus užrašus pasirodė, kad pastaba teisinga ir su šiunom pataisom, negeistinas klaidas. Jonas ir Marė Pupiai aukavo \$5, o buvo pažymėta tik \$2; G. A. Bernotai aukavo \$2, o pažymėta tik \$1. Aciu, draugai, už

Pastaba: Praėjusį sykių rašant apie choro koncertą netiksliai praleistas, nepaminėtas, mūsų choro geras rėmėjas d-gas George Chesnovichius. Jis turi savo rakandų išdirbimo vietą 11213 S. Broadway, ir jis kiekvienam mūsų parengimui duoda dovana! kokį rakandą, todėl ir choro koncertui davė išlaimėjimui gražią jo paties gamintą kedę (foot stool). Jo dovana davė chorui gražaus pelno, ir choras labai dėkingas jam už labai gražią auką. Alvinas.

Turėsim LDS Išvažiavimą.

Dar sykių primenam Los Angeles ir apylinkės lietuviams, kad birželio (June) 22 d. turėsime didelį išvažiavimą Arroyo Seco Parke, lietuviams gerai žinomoj vietoj. Pradžia 10-tą val. ryte. Ten bus žaislų ir dainų, o nuo 1-mos val. po pietų bus duodami pietūs su gražiu patarnavimu prie stalų. Rengia dvi LDS kuopos. Visų kviečiame dalyvauti.

Kviesyls.

Chicago Action Council užgria surengti Chicagoj Henry Wallace prakalbą, taipgi remia Progressive Citizens of America veiklų link trečios partijos.

Action Council skelbia savo radijo programą kas vakaras 7:30-7:35 Komentatorius Sidney Ordower slolyje WJJD.

Indijos Spauda Prieš Dolerio Diplomatią

BOMBAY.—Didelė didžiama Indijos laikraščių smerkia Amerikos tarptautinę politiką, priklašama jai dolerinės diplomatijos sumetimais.

Indijos spauda pripažįsta, kad Britanijos įtaka žymiai pasiljus. Bet išvada daroma ta, kad britų vietoj įsivyras Amerikos finansinis imperializmas.

Indijos Nacionalio Kongreso organas "Herald" sako, kad tose šalyse, kurioms Amerika skolinis pinigūs, greit tikriausiai šalių valdovais bus amerikiečiai.

Britanijos Turčiai Keliasi, Airijon

DUBLINAS, birž. 5. — Eitė Britanijos turčiai, kuriuos bisikučiai paleitė Atle valdzios reforma, kraustosi Airijon, kur jie įsigyja mažesnes ar didesnes nuosavybes. Anglijos milijonieriai — jaučiasi Airijoj saugiau.

Didžių dvarų savininkai Anglijoj, kur galėdami, parduoda savo nuosavybes. Airijoj jie perkamas mažesnius dvarus.

O Anglijan keliasi tili Airijos darbininkai, nes ten didesnis algos.

CAMBERRA. — Australijoj trępsia merginų. — Australija nori, kad kuo didžiausias jų skaičius atvyktų iš kity šalių.

PANAMA. — Panamos valdzios atstovai Nicaragajoj nutarė nardaryt jokių žingsnių, kuriuos perversmininkų valdzia galėtų skaitytis sau prielankias.

10 PILNŲ STIKLINIŲ TIKRO BAČKINIO ALAUS...

ŠIOJ DIDŽIOJ PUSGALIONIO BONKOJ!

Pasiekia jus tiesiai iš bravornės sklepo su originaliu skoniu ir kvapniu — geriausias bačkinis alus kokį kada ragovote — gatavus vartojimui išus namuose. Išsivykite butelį pasavo dyterį šiandien!

FOX DE LUXE

Extra Pale Alus
Gamintas su importuotais Bohemijos Apyniais

gaunamas reguliariuose 12 un. buteliuose; 12 un. stiklinėse; 32 un. kvortose ir pusgalioniais bačkinis alus.

New Yorko Žinios

Darbo Unijos Prieš Vergijos Bilius.

New York.—Abi didžioios unijos, AFL ir CIO, pradėjo smarkiai veikti prieš Taft-Hartley bilius, kurie, jeigu taptų įstatymais, būtų darbininkams vergijos pabūdis, kokių darbininkai neturėjo jau per dešimtmečius.

Amerikos Darbo Federacijos unijos trečiadienį, birželio 4 d., atlaikė mitingą didžiuliam Madison Square Gardens. Mitingas įvyko 4-tą val. po pietų taip, kad darbininkai tuoj iš darbo vyko į mitingą. Vyriausiais kalbėtojai buvo federacijos nacionalis prezidentas William Green ir Int. Ladies Garment Workers Unijos prezidentas David Dubinski.

Birželio 10 d. CIO rengia Veto Day. Darbininkai iš šapų tiesiai išeis į gatves 4-tą val. ir maršuos parade. Demonstracija tęsis iki 7-tos. Po to eis į Madison Square Gardens salę. Manoma, kad nevisi maršuotojai tilps salėje, kadangi salė talpina tik 22 tūkstančius, o parade tikimasi nuo 50,000 iki 100,000. Minios netilpusių į salę susiburs apylinkės gatvėse ir čia užbaigs mitingą.

CIO mitingo vyriausiais kalbėtojai bus Philip Murray ir miesto majoras O'Dwyer, kuris stipriai pasisakė prieš tuos bilius ir pa-

reiškė CIO veiksams parimą.

Majoras O'Dwyer Užrūstino Finansierius.

New Yorko majoras O'Dwyer užgirdamas unijų veiksmus prieš Tafto ir Hartley bilius, užrūstino prekybininkus, finansierius ir stambiųjų namų savininkus. Real Estate Board of New York, Inc., telegrama majorui pareiškė:

"Jūsų veiksmą, suteikimą New Yorko prestyžo masiniam mitingui, šaukiamam darbininkų unijų vadų protestui prieš Taft-Hartley bilius, mes skaitome blaivuriu išnaudojimu savo ofiso."

Dienraštis "Laisvė" dėl to telegramo daro sekamą pastabą:

"Ot, kaip! Jeigu majoras būtų pasiuntęs tūkstančius policistų darbininkus stumdyti, daugyti. Jeigu būtų pasikvietęs gvardiečius su mašiniais šautuvais nuo stogų baiginti darbininkus (Masininiais šautuvais buvo apstatytas Union Square prieš demonstruojančius bedarbius kovo 6-tą, 1930 metais, kompanijų palaimintais Hooverio laikais), milijonieriai būtų majorą apšaukę didvyriū. Mūsų majoras nespetų važinėti po kolegijas daktarato laipsnius imtis. O dabar prakiekė."

"Už taj milijonai darbinin-

kų šį O'Dwyerio veiksmą sveikina ir visuomet atmins."

Kalbėdamas per AFL vedamą radijo programą majoras O'Dwyer tarp kitko pasmerkė minėtus bilius, kaip "smūgį mūsų laisvam darbininkų judėjimui." Jis pasakė, kad už republikonų pečių stoja National Association of Manufacturers ir Chamber of Commerce, kurių atstovai prisipažino rašyme biliiu.

"Mums, kurie širdingai tikime į laisvą privatinį biznį (free private enterprise), taigi tikime į laisvas kolektyves derybas," sakė O'Dwyer, "Laisvė negali būti paskirta tik vienai klasei. Jeigu republikonai nori laisvės kapitalui turėti ir operuoti biznius, ko aš noriu, jie taigi turi pripažinti teisę darbininkams, vyrams ir moterims turėti ir operuoti savo unijas."

LIETUVA PAGERBIA KLASIKĄ VIENUOLĮ

(Pradžia 3 Pust.)

lis — vienas pačių mylimiausių mūsų jaunimo skaitytojų.

Perskaitomas Tarybinių Rašytojų Sąjungos sveikinimas jubiliatui A. Vienuoliui — Žukauskui. Sveikinimas palydimas visos salės plojimais.

Vilniaus Valstybinio Dramos Teatro aktorius skaito A. Vienuolio legendą "Amžinasis smuikininkas".

Perskaitomas LTSR Aušėčiausiosios Tarybos Prezidiumo Isakas, kuriuo A. Vienuoliui — Žukauskui už ypatingus nuopelnus lietuvių literatūros srityje ir ilgametį literatūrinį kūrybinį darbą suteikiamas Lietuvos TSR nusipelnusio meno veikėjo garbės vardas.

Šiltai visų sutiktas tribūnoje pasirodęs jubiliatas A. Vienuolis — Žukauskas Sujaudintai dėkodamas visiems už parodytą jam pagarbą. A. Vienuolis pabrėžia, kad tik tarybinė santvarka pilnai įvertino jį ir sudarė visas sąlygas dirbti kūrybinį rašytojo darbą. Toliau jis kreipėsi į jauniosios kartos rašytojus pareiškdamas, kad dabar partija ir vyriausybė visokeriopai remia rašytojų darbą ir kad jaunieji nebegalės teisinti savo klaidų sunkiomis gyvenimo sąlygomis, kaip teisinasi dabar jis dėl savo klaidų praetyje. A. Vienuolis pasižadėjo naujajame stalininiame penkmetyje pasirodyti su naujais savo kūriniais.

Antroje minėjimo dalyje Vilniaus Valst. Dramos Teatro aktorai K. Kymontaitė ir Jukna perskaitė ištrauką iš A. Vienuolio "Paskendulės" ir "Išduktėris", sulaukusias šilto susirinkusiųjų pritarimo.

Kur Krizio Nėra

LONDONAS.—Maisto ministras John Strachey praneša, kad šiemet Britanija eksportuos užsienin pusrėčio milijono galtonų skėviskės daugiau negu pernai.

VIENUOLIO KŪRYBA GYVENIMO SVIESOJE

(Pradžia 3-čiam pusl.)

nimą. Daug kas keičiasi. Nors Lietuvos buržuazijai ir pavyksta užsmaugti tarybinę santvarką Lietuvoje, bet Spalio revoliucijos šūkiui prasiskverbia per pagrindį. Tarp buržuazijos, buožijos iš vienos pusės ir miesto bei kaimo proletariato iš kitos prasideda jau atvira kova. Laikui bėgant Lietuvos buržuazija kaip įmanydama tvirtinasi savo užimtose pozicijose. Saujelė valdžios žmonių labai pralobsta. Jų idealas,—įsigyti "mieste namuką—provincijoje centruką."

A. Vienuolis atsiliepią į šį gyvenimą.

Iš šio laikotarpio pirmiausia turime du stambesniu veikalų: apysaką "Vėžys" ir romaną "Prieš dieną."

"Vėžys"—parašytas 1920 m.—apysaka iš dvarininkų gyvenimo. Čia autorius alegoriškai nori parodyti, kaip bajoriją suėdė jos parazitisko gyvenimo vėžys. Vienuolis nupiešia Put-Putarlekių iš Putriškių paskutinįsias dienas. Bet šioje apysakoje autorius nenaušauks, daugely vietų sentimentalus, "geros" grafišes atžvilgiu. Esmėje tai yra nuklydimas nuo tikrojo gyvenimo, nuo realizmo, bandymas sutaikinti nesutaikinamus dalykus.

A. Vienuolio romanas "Prieš dieną" vaizduoja dviejų šeimų (turtingos

ir neturtingos) gyvenimą prieš pirmą pasaulinį karą, per jį ir po jo. Tai "Paskendulės" tragedijos naujas variantas. Turtingų Gerulavičių sūnus Edvardas suvedžioja mažametis Stašionio dukterį Ievutę. Stašioniai kreipiasi į teismą, bet nieko nelaimi. Visi juos smerkia, net ir kalėdodamas kunigas juos aplenkia. Ir tik kai visi Stašioniai keliaklūpščia sniege p.e. vartų užstoja kunigui kelį, šis šalta numeta: "Melskitės ir pakatavokite." Šiame romane autorius demaskuoja buožę, parodo to buožės sūnaus pasidavėliškumą voikiškosios okupacijos metu okupantams. Bet pabaigoje ir čia liberališkai padaro nuolaidų klasinio priešo atžvilgiu.

Antanas Vienuolis, nukrypdamas nuo realizmo (romani) "Viešnia iš šiaurės" ir "Ministeris" perygveno tam tikrą savo kūrybos krizę, kuri atsirado labiausiai dėl ano meto buržuazinės santvarkos sudarytų aplinkybių.

Romano "Prieš dieną" siužetą Vienuolis yra panaudojęs pradėdamuoju savo dramos "Prieblandoje" punktu. Bet šioje dramoje dar labiau autorius pasirodo nuolaidus išnaudotojams, negu "Prieš dieną".

A. Vienuolis yra parašęs ir daugiau dramų. "183 metai" kadaise buvo pastatyti Kauno Valst. Teatre. Tarybinių Rašytojų Klube Vilniuje savo laiku jis skaitė istorinę dramą iš Mindaugo laikų.

Istorinės tematikos jis ėmėsi romane "Kryžkelės", kuriame meisteriškai vaizduoja Lietuvos senovės miškus, įvykius ir žmones Vytauto Didžiojo laikais. Šis romanas teisingai vaizduoja Lietuvos istorijos lemiantį momentą, kai Lietuva stoji

kovon prieš vokiškuosius grobikus.

Tarybinei Armijai išvadavus Tarybų Lietuvą, Antanas Vienuolis su visa energija imasi kūrybinio darbo ir jo talentas sublygga naujam kūrynyje—"Išduktėris", pirmą kartą atpausdinta 1946 m. Pergalės žurnalo Nr. 2. Jis čia su dideliu gyvenimiškuoju patyrimu atskleidžia našlaitės Nastutės gyvenimo kelį, ir demaskuoja buožę, kuris be jokio galeičio eksploatuoja našlaitę. Vaizdinių parodyta buožės Žarekaus psichologija. Per visą savo gyvenimą Žarekus, skriausdamas Nastutę, save ir kitus, krovė turtus, kad galėtų sūnums ir dukterims paskirti geras dalis. Atėjo senatvė, sūnus ir dukterys išėjo kas sau—gobūs, klastingi, veidmainingi. Nusivylė senis vaikais, nes ligos patale tik viena Nastutė juo rūpinasi, vaikai tik jo mirties belaukia.

Apysaka "Išduktėris" parašyta talentingai, įtikinamai, teisingai parodanti buržuazinio kaimo dilypiškumą. Sunkiai patikima tik pati pabaiga, kur Nastutė paliekama beperspektyvinėje padėtyje.

Antano Vienuolio-Zukausko neuitas kūrybos kelias paliko gilius pėdsakus mums literatūroje, turėjo didelės įtakos mūsų visuomenei, ypač jaunimui. Bet Antanas Vienuolis tebėra kupinas kūrybinės energijos ir džiaugiasi galįs, tarybų vyriausybės dėka, dabar atsidėti tikrai literatūros darbiui. Tarybų Lietuvos visuomenė tiki, kad įymiojo mūsų beltristikos pionieriaus plunksna dar duos aukštai vertingų kūrinių, kuriuose jis pavaizduos naują, tarybinį mūsų krašto gyvenimą. Ilgų ir vaisingų kūrybos darbo metų mūsų mylimam Antanui Vienuoliui.

★ PAVASARINIS

VILNIES

SEKMADIENI, BIRŽELIO (JUNE) 15 D.

LIBERTY GROVE

Willow Springs, Ill.

Roselando Aido Choras, vadovybė J. Yuden

Programa, Sportas ir Daug Kitokių Įvairumų Geras Orkestras Sokiams

Roselando Aido Choras ir Cicero Moterų Choras, vadovybė J. Yuden

★ PIKNIKAS

PAVASARINIS PIKNIKAS

Rengia Liet. Teatro Draugijos Rėtos No. 1

Sekmadienį, Birželio (June) 8-tą Dieną DAN SMITH DARŽE

8228 Kean Ave., Willow Springs, Ill. Priešais Lietuvių Tautiškas Kapines Kviečia Visus Rengimo Komisija.

J Kazlauskas UŽEIGA

944 West 35th Place, Chicago Kampas Sangaman St. Telefonas Yards 7855

SKANUS ALUS, SALDUS VYNAS IR STIPRI ARIELKA. ATSLANKE NESIGALEISTE.

JUOZAS ir MARCELA KAZLAUSKAI Savininkai.

VEGEL'S TAVERN

NAUJOJ VIETOJ

ALUS—VYNAS—LIKERIAI

SMAGI UŽEIGA

ČIA TIKRĖ DRAUGAI SUSIRENKA

3203 So. Halsted Street

CHICAGO, ILL.

Telefonas Calumet 5982

Atmenamas Amerikoje ir Lietuvoje 10 Metų Nuo M. Petrausko Mirties

Rašo K. VAIRAS.

Šių metų kovo mėnesį suėjo dešimt metų kaip mirė taurus demokratas, kultūrininkas, kompozitorius ir dainininkas Mikas Petrauskas. Jo įnašas į mūsų kultūrinį gyvenimą, ypačiai muzikos ir scenos meno srityje, jo įžymus kultūrinis darbas, nudirbtas mūsų išivijoje Jungtinėse Amerikos Valstijose, yra iš tikrųjų stambus įnašas į lietuvių tautos kultūros istoriją.

Mikas Petrauskas gimė 1873 m. rugpjūčio 29 d. Švenčionių apskrityje, Palūšėje, kur jo tėvas, Jonas Petrauskas, buvo vargonininkas. Motina Juozapata (Rastenytė) buvo geriausia Palūšės parapijos dainininkė, ir ją Mikas, net ir senatvės sulaukęs, dažnai su didele meile ir pagarba prisimindavo. Dar mažas būdamas, Mikas, iš savo tėvo, savamokslio vargonininko, pramokęs muzikos, pavaduodavo tėvą. 1887 m. Petrauskų šeima nusikelia į Labanorą, kur jaunas, keliolikos metų amžiaus Mikas vargoninkauja, vadovauja chorui, komponuoja muzikos kūrinius.

Tuo pat metu susipažinęs su pažangesniais jaunuoliais ir su studentais, Mikas Petrauskas pasidaro uolus lietuviškų caro laikais draudžiamųjų knygų platintojas. Tame darbe jam padeda ir kiti šeimos nariai, ypačiai jo motina.

Nepasitenkindamas tomis muzikos žiniomis, kurias gavo iš savamokslio tėvo, Mikas 1898 ir 1899 m. moko Rokiškyje, tuo metu žinomą Tyzenhauzo vargonininkų mokykloje. Baigęs ją, kelius metus vargonininkauja Obeliuose, kur suorganizuoja chorą ir orkestrą. Tada Mikas pasiėmė pas save jaunesnįjį savo brolių Kiprą, kurį dar Labanore gyvendamas buvo pradėjęs mokytis muzikos. Iš Obelių Mikas drauge su Kipru keliai į Gervėčius ir čia, eidamas vargonininko pareigas, sukuria 80 asmenų chorą ir 36 asmenų orkestrą.

1901 metais jis keliai į Petrapilį, kur įstoja į konservatoriją, palikęs savo vietoje Gervėčiuose brolių Kiprą. Konservatorijoje, Rimskio-Korsakovo ir kitų metų garsių rusų muzikų vadovaujamas, Mikas baigia dainavimo ir kom-

pozicijos mokslus. Tuo pat metu jis išeina ir gimnazijos mokslo kursą.

Čia jis sukuria operetes "Kaminkrėtį ir Malūnininką" ir "Adomą ir Jieva".

Į profesijos Mikas Petrauskas buvo muzikos-mėnininkas. Tačiau savo pažiūromis ir nusistatymu jis buvo visuomenininkas ir kultūrininkas. Jis buvo demokratų pažiūrų, laisvamanis plačiaja to žodžio prasme. Gyvendamas Petrapily jis drauge su Rusijos sostinės darbo žmonėmis ir su pažangiąja studentija dalyvauja 1905 metų revoliuciniame judėjime, platinia prieš caro valdžią nuokreipus atsišaukimus. Atvykęs į Vilnių jis dar aktyviau įsitraukia į revoliucinį sąjudį, dalyvauja mitinguose su revoliuciniemis kalbomis. Bute, kur jis gyveno, Vilniuje pasidaro slaptų susirinkimų ir nelegalios literatūros saugojimo vieta. Atsidūręs provincijoje, Vilniaus krašte, Mikas Petrauskas dėvi agitaciją prieš caro valdžią, sako prakalbais Aukštadvaryje, Onuškųje, Dusmonyse ir kituose Vilniaus krašto miestuose.

Vėliau Mikas Petrapilį sutvarko savo mokslo reikalus ir gavęs laisvojo menininko laipsnį, sužino, jog žandarai susekė jį Petrapily ir, jam nesant namie, jo bute padarė kratą. Tada Mikas slapta iš Petrapilį grįžta į Vilnių, išsirypinęs pasą svetimiu vardu. Iš Vilniaus jis važiuoja į Raseinių apskritį, į Pušinę ir čia sukuria pirmąją lietuvišką operą "Birutė", kuriai libretą parašė Liandsbergis. Ta operą pirmą kartą buvo pastatyta Vilniuje 1906 metų lapkričio mėnesį.

"Birutės" pastatymas Vilniuje tuo metu buvo ypačiai svarbus ir reikšmingas lietuvių kultūrinis pasirodymas. "Birutės" pastatyme dalyvavo ir artimiausias Miko bendradarbis, jo brolis Kipras. Iš šio fakto aišku, kad lietuviškosios operos kūrėju ir tėvu tenka pripažinti Miką Petrauską,—drauge su Kipru,—nes jis pirmas parašė ir pastatė pirmą lietuviškąją operą tuo metu, kada operai Lietuvoje dar nebuvo jokiu šiek tiek palankių sąlygų.

Vilniuje Mikas Petrauskas buvo ketinęs įkurti mu-

zikos mokyklą, tačiau caro žandarų persekiojamas vėl išvyksta į Petrapilį, iš kur išsikelia į Šveicariją, o iš ten 1907 m. nuvyksta į Ameriką ir gyvena iki 1920 m.

1920 m. Mikas grįžta į Lietuvą ir drauge su broliu Kipru suruošęs Lietuvoje visą eilę koncertų, Kaune ir išauliuose pastato du savo veikalus—"Birutė" ir "Berniukas ar mergaitė."

1926 metais Mikas vėl grįžta į Jungtines Amerikos Valstijas užsidirbti pinigų skoloms apmokėti, kurių buvo pasidaręs drauge su broliu Kipru statydamas Kaune namus. Po dviejų metų jis grįžta į Lietuvą, bet jo sveikata jau buvo pašlijusi. Mikas Petrauskas mirė 1937 m. kovo 23 d.

Kaip visuomenininkas, kultūrininkas ir muzikas, Mikas buvo nepaįstatomas ir uolus darbininkas, demokratas, blaivininkas, visada draugiškas, kalbus, žodžių ir elgesiu taurus ir kuklus žmogus. Kaip muzikas ir kompozitorius, jis buvo ypač darbštus. Rašydamas apie jį, kompozitorius Stasys Šimkus pasakė, kad Mikas Petrauskas "pirmas iš lietuvių atėjo į tautą kaip profesionalus muzikos-mėnininkas... visas savo jėgas mesdamas tautai, kurdamas jos muziką, organizuodamas muzikai būrius žmonių, auklėdamas meniškas mūsų pajėgas, glindamas visuomenės susipratimą apie muziką ir skatindamas ją pamėgti."

Mikas Petrauskas nebuvo šūkiu "menas menui" šalininkas. Jis puoselėjo lietuviškų šokių, lietuviškas dainas, rašė ir statė seniukų veikalus, turėdamas prieš akis svarbiausį tikslą—kultūrinį Lietuvos liaudį. Apie Miko Petrausko operą ir apie jo veiklą Vilniuje kompozitorius Šimkus yra šiaip pasakęs: "1906 metais mes turėjome muzikos literatūroje pačių lietuvių kūrybos vos keliolika dainų, o Mikas Petrauskas Vilniuje jau statė liaudies operą "Birutė", kurioje muzikos ir šių dienų mastu imant yra gražios, nuosirdžios net 66 spausdinti puslapiai... Pamenu, kai 1906 m. pradžioje aš patekau į Vilnių ir išgirdau Petrausko chorą ir jo dainas, klausydamas verkiau ir virpėjau kaip lapas... Šiandien, kai mūsų muzikos kultūros kūryba yra išbujojusi iki rafinotumo, nesunku surasti kai ką ir labiau meniškai sudominancio, bet reikia nepamiršti, kad visa tai išaugo ne be Petrausko pionieriškos įtakos..."

Mikas Petrauskas įvairių dainų yra parašęs per pusantro šimto. Plačiai buvo žinomos ir Lietuvoje, ir Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių tarpe jo sukompnuotos liaudies dainos, revoliucinės dainos. Iš liaudies dainų minėtinos yra labai išpopuliarėjusios "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka" (ši daina, pasak Miko Petrausko, buvo viena mėgiamiausių jo motinos dainų), "Oi motulė ma," "Suktinis," "Oi tu, ieva, ievužė" ir kt.

Mūsų kultūriniam gyvenime Mikas Petrauskas įgyvendino vienbalsines dainas su fortepionu ir yra parašęs daug muzikos žodžiams mūsų poetų—Jovaro, Gimzausko, Smutkelio, Karolio Vairo. Miko Petrausko sukompnuotos revoliucinio pobūdžio dainos buvo jo surinktos ir Amerikoje išspausdintos dviejose "Darbininkų dainų" sąsiuvinuose. Jis parašė, stilizavo ir orkestravo daug lietuviškų šokių, tame tarpe, "Vardušės," "Našlys," "Aguonėlė," "Kriptutis," "Maršas," "Suktinis," "Klumpakojis," "Bledzingėlė," "Noriu miego saldaus miego" ir kt. Graži yra jo muzika melodramatiškai "Anykščių šilėlis"—vaizdelis orkestrui ir aukštam balsui.

Jungtinių Tautų atstovų vaikai matyti nesusirūpinę tarpautiniais nesutikimais ir linksmai sau leidžia laiką Coney Islande, New Yorke. Vaikučiai yra—Eugenia Saviano, iš TSRS; Eleanor Dorfman, iš Argentinos; Leo Hsu, iš Kinijos; Roy Stevens, iš Anglijos. Jie stebi klaunų ir kitus žaidimus. (Federated Pictures)

Čiama muzikos ir lietuviškosios dainos meilė, jo žaiviai asmenybė buvo lyg skaidri šviesa po ilgos ir nuobodžios tamsos. Neveltai patys amerikiečiai lietuviui, prisimindami Miką ir jo darbą, sako, kad jo vardas amerikiečių lietuvių darbininkų kultūros istorijoje bus įrašytas aukso raidėmis.

Nėra to didesnio Amerikos miesto, kur Mikas nebūtų apsilankęs su savo koncertais, jei tik tuose miestuose buvo kiek žymesnis lietuvių skaicius. Koncertuodamas pats, jis žaviais savo charakterio savumais sugebėdavo pritraukti prie savęs jaunimą, mokėjo lietuviška muzika ir dainomis žavėti ir vyresnįjį kartą, kuri melai ir su atsidavimu prisidedavo prie jo darbo.

Chicagoje jis įsteigė didžiausią ir geriausią Amerikos lietuviuose "Birutės" Chorą, kuris tebegyvuoja ir šiandien toje stambiausioje lietuvių kolonijoje. Mikui išsikėlus kitur gyventi, "Birutės" Chorui kurį laiką vadovavo Stasys Šimkus, pakvėli—Antanas Pocius. Bostone Mikas įsteigė ir paliko "Gabijos" Chorą. Savo muzikos mokyklose, kurias jis įsteigė ir vadovavo New Yorke, Chicagoje, Bostone, Detroito ir kt., jis paruošė visą eilę gabių choristų, dirigentų, instrumentalistų, solistų, kompozitorių. Savo operas ir operetas Mikas statė Brooklyne, Bostone, Shenandoah'ryje, Waterburyje, Detroito ir kituose Amerikos lietuvių gyvenamose miestuose.

Būtų pats laikas paruošti ir išleisti didesni Miko Petrausko kūrybinio palikimo tomą.

Didelį kultūrinį darbą M. Petrauskas nudirbo amerikiečių lietuvių tarpe. Iš Lietuvos į Ameriką atvykęs proletariatas buvo mažai kultūringas. Prie jankių lietuviui nepritaėjo, o savo tarpe neturėjo kultūrinio vadovų. Į to proletariato kultūrinimą ir įsijungė Mikas Petrauskas. Jo užkre-

Pittsburgho Žinios

Gegužės 18 d. atsibuvo vakarieni, kurią surengė Lietuovai Pagalbos Teikimo Komiteto vietinis skyrius, Ukrainų Svetainėje, S. Side. Vakarieni pagamino mūsų geriausių garspadienė: Jablonskienė, Anglinskienė, Pipirienė ir Poskienė.

Septintą valandą vakare susirinko vietiniai ir iš aplinkinių svečiai ir susėdo aplinkui stalus. Prie skanios vakarieniės, kuri buvo paruošta iš vištienos, komitetas išdavė raportą iš trijų metų veiklos pagalbai Lietuovų žmonių. Daug buvo surinkta drapanų, apsiavų ir pinigų tam reikalui per mūsų veiklę, daug ir nuosirdžiai vietos lietuvių aukavo pagalbai savo broliams ir seserims Lietuvoje. Drapanų buvo surinkta ir pasiųsta virš 5 tonai, pinigais virš \$10,000. Nuosirdžiai darbuositi Pittsburgh, Washington, Muse, Wilmerding, Ambridge, Alliquippa, New Kensington, Midland, Coal Center ir kitų kolonijų lietuvių.

Komiteto pirmininku nuo pat pradžių buvo Jonas Urbonas, jo pagalbininku per tą visą laiką buvo Juozas Mažeika. Jie daug įdėjo darbo. Daug pasidaravo Stasys Orda, taipgi D. P. Lekavičius, Jurgis Parcauskas; daug darbuositi pirm išvaizdimo į Floridą Juozas ir Ema Sliakai, daug darbuositi Dr. J. Baltrušaitienė; labai daug drapanų surinko Antanas Grigaitis, J. Miliauskas, J. Purtkas, P. Kavaliuska, J. Briedis, J. Mažeikis, J. Urbonas, Mikiškienė, M. Vilenė, Jos. Kazimer, H. Kairienė, Šerbin, P. Mickūnas ir daugelis kitų, kurių vardai čia ir nesuminėti.

Daugiausiai pinigais aukavo, tai Pranas Mickūnas—\$200. Po \$100 aukavo: J. Kasimer, Stanis, Orda, J. Purtkas, Pranas Šimrose, LDS 142 kp. net kelis šimtus dolerių. Daugelis aukavo po \$50 ir \$25, o per tris metus veiklos, tai visi progresyviai po kelis dešetkus dolerių išaukavo tam svarbiam reikalui.

Kolonijose taip pat pasiūventusiai dirbo surinkdami rūbų, apsiavų ir aukų ir patys aukavo. Wilmerdinge daug dirbo M. Matakas, A. Vilkas, St. Taraila ir vėlionė Černauskienė. New

Kensingtone—K. Stašinskas, J. Jasadavičia, Krikščionas, Virbickienė, J. Chuplis. Taip pat nedidelę kolonijoj Muse—Savukaitienė ir Načajienė; Washingtone daug dirbo—M. Yanavičienė, J. Kubickienė ir kiti kitar.

Reikia priminti ir tai, kad jau mūsų tarpe nėra daug pasidarbuosusių: Jono Kazlausko, Varnagrio, Černiauskiens ir Kost. Šimkūno, kurie jau yra mirę. Į vakarienių susirinkę atidavė jiems pagarbą minutei atsištomadi.

Buvo pakviesti trumpai pakalbėti: J. K. Mažukna, Dr. J. Baltrušaitienė, J. Miliauskas, M. Janavičienė, J. Parcauskas ir kiti. Vakarieniė buvo vykusis užbaigimui taip garbingo darbo.

North Sidėj apsidėvė daug jaunų lietuvių: J. Marcinkevičius su Ignienės-Valcauskienės dukterim; J. Armoskus su Kuneikiu, ir keli kiti su kitataučiais. Linkime gero gyvenimo jaunėsiems!

D. P. Lekavičius.

Geriausia dovana draugui bei giminei, tai užpremmuruota "Vilnius". Nes jį teikia teisingiausias žinias visai jo šeimai per ištisus metus.

VITA - MOR
High Potency
3 Complex Capsules
Veikia tiesiosia maigalait anti nervingų ir besiaujanciančių pavargusių—zadintie priitadina ir sutelkia daugiausia energijos.
Bot. 100 — Bot. 200
\$3.25 \$6.00

Dabar Eina Išpardavimas
UNION DRUG CO.
35th and Halsted

THE Perfect Gift
JEWELRY
DAILIAUSI ZIEDELIAI
"LAPEL" LAIKRODELIAI
"WRIST" LAIKRODELIAI
Taip pat turime didelį pasirinkimą įvairių Gražų VISOKIOMS DOVANOMS GRADUATION
Labai Prifeinamos Kainos Duodame Ir ant šimokštimo
KUBA JEWELERS
4052 WEST 26th STREET
Telefonas LAWadale 7275

Lietuvių Darbininkų Susivieijimas
Tvirtinausia Lietuvos Pašalpos Ir Aprandos Organizacija
● Gollima apsidrausti nuo \$100 iki \$1,000.
● Pašalpos į sąvalę \$6, \$9, \$12 ir \$15.
● Visiems įstojimas veltus.
● Mėnesinė mokeskis nagiuosia 2.
● Primita naujus pargius nuo 2 metų Iki 60 metų amžiaus.
Išrašyti dabar ir savo šeimą Irašyti. Išpildyti žemiaus telpančios blankutę ir paspausk sekamu adresu:
Lietuvių Darbininkų Susivieijimas
419 Lorimer St. Brooklyn 6 N. Y.
Aš noriu gauti informacijų, kaip tapti LDS nariu.
Mano vardas _____
Adresas _____

Buvo Pavogę Volgos Jankel Dukrele

Penktadienį Volga Jankel išsivėžė savo mažą 3 mėnesių dukrele Cynthia vežimėliu tyro oro pakvėpuoti ir ta proga sustojo prie Sears Roebuck krautuves, 6153 So. Western ave. Ji vos keletą minučių pabuvusi krautuvių išėjo ir jau nerado krautuvių nei vežimėlio. Apie tai pranešta policijai. Pastarai ji su molina ir jos drg. K. Zebraiteine visur apvažinėjo. Galiausiai surado vežimėlį, bet mergaitės jame nebuvo.

Rašant šiuos žodžius, gauta žinia, kad mergaitė atrasta Northwestern stotyje. Bet vaigis nesutekta.

Ragina Tėvus

Chicago policijos galva John C. Prendergast ir miesto majoras Kennedy iš kalno ragina tėvus, kad nevelytų vaikams pirkdami sprogsantųjų medžiagų Nepriklausomybės Dienos progą, liepos 4 d.

Jie žymi, kad vien uždraudimas paduoti tas medžiagas tiek daug nepažės, kaip pačių tėvų pasistengimas atkalbinti ir uždrausti vaikams nuoti to įpročio.

Vartojimas sprogsantųjų medžiagų, kas metais liepos 4 d. atseina tukstantims jaunuolių gyvasties netekimas.

Beje, tie miesto pareigūnai primena, kad tėvai bus baudžiamieji leidimą vaikams žaisti su sprogsantosiomis medžiagoms.

SU ŽMONĖMS IR TARP ŽMONIŲ

Harvester darbininkas X. pastebėjo, kad profesinį lietuvišką "papūgų" iš "Naujiečių" ir "Draugo" pranešėjęs ir džiaugsmas būna trumpas, todėl kad jie pamačdžioja Hearstus, McCormick'us. Jau įteigę pirmųjų spėjimus rėdūs ant uodegos nunešė, tai ką besakyti apie mūsų lietuviškas "papūgas".

Vilnietis L. pastebėjo, jog draugas pažinti gali tik patekęs nelaimėn — ilgon. Kai tau gerai klojasi ir doleriai mašosi, tai ir draugas netruksta. Ištrymū, pasisakyt bėdą ir štai tuojais išgirsi, kad pas tavo "prietelius" yra jų daugiau.

Racine ave. biznieriūs parodė "Naujiečių" pereinat antradnio, kur "daktaras" labai išsijūds d. L. Pruseikos pastaba, "kad Amerikos Liet. Tarybos delegacija iš Washingtono sugrįžo nusimimus".

Biznieriūs pridūrė: "d. L. Pruseika mažą pastaba žmė ir supeskdūjo, anot, paties daktaro Grigaičio, visų Amerikos Lietuvių Tarybos delegacijos žygi į Washingtoną".

Bridgeportietis K. pastebėjo, kad jau laikas LLD Apskr. komitetui pradėti rūpintis Lietuvių Knygos Parodos reikalui dėl ateinančio rudens. Brooklynis turėjo Liet. Knygos Parodą pabaigoje kovo mėn., pažangių organizacijų suvažiavimų metu.

Sustojau pas kolegą bulgarų ant W. Adams st. Jis džiaugiasi, kad jo kaimynai netoli nuo jo gimtosios, šalies sostinės, Sofijos, visu įtempimu kėria naują gyvenimą. Vienam laiske jam rašo, kad jų kaimas Obretenyje gavęs traktorių ir kitokių ūkio mašinų iš valdžios. — Mano darbas ir parama, — jis džiaugias — pažangos judėjimui neuoje niekias.

Žinau kitą bulgarų aptiekorių — daktarą, kuris bėgyje metų Bulgarijos ligoninėms ir kitoms sveikatos įstaigoms yra pasinėjęs virš \$40,000 vertės medikamentų ir įvairių vaistų vitaminų. Jis taipgi turi dešimtis padėkos laišku už jo duosnumą; jį kviečia grįžti ir jis mano taip padaryti.

Peržiūrėjęs "The Chicago Star" vėjus buleting liešėjau, kad South Side stovi pirmoje vietoje. Bet tuom pat laiku paulygius su perėmė metų darbu dėl šio savitrašio, tai mes lietuviai, ypatingai Kapsuko klubo nariai esame toli atsilieki. Pernai mūsų klubas gavo 128 prenumeratus dėl "The Chicago Star". Šimet vajuje esame labai toli nuo to skaitlinės.

Kapsuko klubo nariai pasidarbūkime dėl pažangaus savitrašio — "The Chicago Star".

ėjo Pas Burtininkę Neteko \$3,102

Teisėjas Michael Igoe įsakė suspenduoti laisnius burtininkę Irmą Nolan kuomet ji nepasirodė reikalaujama paaiškinti, kas atsiliko su \$3,102, kuriuos Harriette Schuster pasiėmė iš banko būdama "įtakoj burtu" Mrs. Nolan.

Burtininkė taipgi turės užstatyti \$10,000 kaucijos. Abi jos traukiamos teisman už tuos pinigūs.

Trokmanų Streikas

MINNEAPOLIS. — Streikan išėjo trokmanai, išvežiojami daržoves ir vaisius.

Streikuoją apie tūkstantis trokmanų. Jie reikalauja pakelti algas ir sutrumpinti darbo valandas.

Šiandien Iyvkų Vaikučių Mokyklėles Pamokos

Primername visiems tėvams, kad šiandien iyvkų pamokos vaikučių mokyklėli. Atskirkite vaikučius, kaip 1 val. po pietų, Mark White parkučiu svetainėje, 29th St. ir Halsted St.

Kiekviena lietuvių šeima turėtų pasistengti išlavinti savo šeimas lietuviškų dainų, šokių ir kalbos. Tad ši mokyklė, kaip tik ir padės tą padaryti. Dainų ir muzikos bei šokių mokina gabiųjų dainininkė Agotėle Kenstavičienė.

Mokyklėles Komitetas.

Sustreikavo Inžinieriai

Hy-Grade Food Corp., 39 st. ir Emerald ave., trečiadienio ryte sustreikavo inžinieriai. Jiems pritarė ir trokų vairuotojai. Jei streikas tęsis ilgiau, daugiau darbininkų sustos dirbę.

Cia veikia AFL unijos 339 vienetas.

Darbininkai reikalauja algų pakelimo ir darbo sąlygų pagerinimo, o kompanija priešinasi.

Darbininkas.

USED FAT PRICES SOAR — SAVE AND TURN IN EVERY DROP BIRD FAT

PENKIŲ METŲ LICDNAS MIRTIES PRISIMINIMAS

MESŲ MYLIMO SENAS

Frank Kachinsky (Kasch)

3820 N. Sacramento Avenue

Mirtis išskyrė jį iš eynių tarpo birželio 7 d., 1942 m. sulaukusi 22 metų amžiaus; tapo palaidotas birželio 10 d., Concordia kapinėse: Gimė Chicagoje. Paliko dideleme nuilidime mylimą moterį Eleonorą, motina Alice, tėva Mykola, du brolius: Antaną, brolieč Darvidą ir jų du sūnus: Kenneth ir Edward; brolė Bernarda, jo moterį Ona, jų du sūnus: Bernardas ir Mykola; dūde Ignacia; pusbroli Kazimiera, jo moterį Aldona, jų dukrele Bernice; pusseserė Sofija Kachiskis; dūde Jūlija Davida, ir jų sėlymna, gyvenančias West Virginia; pusbroli Bryant Davis Dūdeš Juana me armijo, ir du dūdes: Juova ir Antaną skerius ir jų sėlymna, gyvenančius Sheboygan, Wis., ir daug draugų ir pažįstamų.

Alice Kachinskienė (Kasch) mirė lapkričio 23 d., 1946 metais ir likosi palaidota Lietuvių Tautiškoje Kapinėse.

Tegul bus lengva šios šalies žemele šilėtas jūm. Nepamirsimė jus kol gyvi būsimė.

MOTERIS, TĖVAS, BROLIAI IR GIMINĖS.

Protesto Balsas Bus Pakeltas

RASISTINIŲ GAUJŲ RIAUŠĖS PRIEŠ NEGRUS; IŠŠAUKĖ 50 POLICININKŲ

Si-as.

Langai buvo daužomi, akmenys svaidomi, gaujos riaušinių kurėžėsi ir namus ir grašino žūdyti, užmušinti. Šimtai rasistų apyvyko pastatų ir šūkiniai kylo išvilkti šėnų laukan ir su ju "apsidirli".

Tai nebuvo hiterianų laikų Vokietija ir gaujos nebuvo naujų rūdmarskinai.

Tai buvo šį ketvirtadienį Chicagoje, pietinėje mūsų miesto dalyje. Riapišnikai buvo fašistinių grupių pasekėjai ir rasistai. Ir visas triukšmas kilo dėl vienos negrų šeimos "išdrisimo" apsigyventi arčiau "baltojo kvartalo" — ant 6811 S. Wabash.

Apie 300 riaušinių su lazdomis ir akmenimis net keturias valandas švaistėsi toje vietoje. Tik trys dienos prieš tai viena negrų šeima įsikraustė į tą namą. Riaušės, kaip aišku, buvo fašistinių elementų gerai organizuotos, minios riaušinių atvyko vienu laiku, sutartinai ir grupėmis. — Vokietijos rūdmarskinų pavyzdžiu...

Chicago policijos 50 rezervistų atvyko. Jie apsupo namą apsaugos tikslais. Bet ne vienas riaušininkas nebuvo suimtas. Ta pati policija, kuri yra greita sūminti streiko pikieta, kuris "nesilaiko tvarkos", nematė reikalo sūminti jų tvarkos ardytojų, kurie aplynkė terorizavo.

Ryte, sekmadienį birželio 8-tą, prie 51-mos gatvės ir South

Parkway vyks protesto mitingas — protesto prieš linčius pietuose, prieš rasinę diskriminaciją visoje šalyje — ir prieš tokius teroro aktus, kaip šis Chicagoje atsitikimas.

4-tą valandą po pietų mitingas prasidės. Jame kalbės Kompartijos, unijų ir negrų organizacijų vadai. Jame laukiama dešimčių tūkstančių chigiečių, kurie nenori malyti hiterizmo įsigalinti mūsų Amerikoje.

Kam rūpi apšvieta ir darbo žmonių gyvenimo pagerinimas, stokite į vilniečių šėmą, skaitykite "Vilni".

Parūpina Pramogoms

Orkestras, Dainininkas, Solistas, Muzikas, Aktorius ir tt. Harvey Thomas Theatrical Agency 162 N. STATE ST. Dearborn 2734 Keystone 2491

ES TAVERN

JAMES JANULEVICIA 3107 1/2 S. Halsted St. Chicago, Ill. GERAS VYNAS, DEGTINE, KINGSBURY ALUS.

Monarch Liquor

EXTRA! Pernaltnas Vardas ir Adresas LIETUVISKAS ŽYDUKAS 3529 S. Halsted St. Phone YARds 6054

Siunčiame Gėles Telegramomis | Viso Pasaulio Dalis

LOVEIKIS GELES KVIETKININKAS VESTUVES, BANKIETAMS, PAGRABAMS 3316 S. Halsted Street Chicago Yards 7308

NULIUDIMO VALANDOJE

Kreipkitės į

Anthony B. Petkus

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

DVI MODERNIŠKOS KOPYCIOS VISŲ PATOGUMUMI

6812 S. Western Ave. Chicago 1410 S. 50th Avenue Cicero

Telefonas GROvehill 0142 Telefonas Town Hall 2109

Mūsų potarnavimas yra greitas, mandagus ir prieinamas Jūsų finansiniam stovui

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Nariai Chicago Laidotuvių

Direktorių Asociacijos

Turime Kopyčias Visose Miesto Dalyse Ambulanso Patarnavimas Dieną ir Naktį

LACHAWICH IR SUNUS

Phones: Canal 2515 Com. 5765 Pullman 1270 2214 WEST 23rd PLACE 10756 S. MICHIGAN AVE.

J. LIULEVICIUS

4348 S. CALIFORNIA AVE. TEL: LAFAYETTE 3572

P. J. RIDIKAS

3254 S. HALSTED STREET 710 W. 18th STREET Telefonas YARds 1419

S. P. MAZEIKA ir EVANAUSKAS

6845 S. WESTERN AVE. Phone PROspect 0099 3219 LITUANICA AVENUE Telefonas: YARds 1128 ir 1129

ANTANAS M. PHILLIPS

3367 LITUANICA AVENUE Telefonas YARds 4908

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE. TEL PULman 9661

EGZAMINŲ DIENAI IR ŠLIUBUI

PARKER "51" Amžina Plaukama Dėl Delmaninių Ziedų Taipgi Gražius LAIKRODŽELIU (Wrist Watches) Geriausių Firmų ir Naujoviskiausių Madų Kreipkites su Pina Pasitikejimu į Gera Firmą MARYAN I. AST

Maryan I. Ast

WATCHMAKER and JEWELER 4618 SO. ASHLAND AVE. Telephone Yards 2184

Gražius SUZIEDOTUVIŲ DEIMANTINIAI ZIEDAI Puikiai parinkta pora žiedų geltono bei balto aukso, naujoviskiausio išdirbimo.

